Üksiknummer 5 kop.

Kõigi maade töölised, ühinege!

„ЭДАЗИ“ ежедн. орган эстонск. секций Ц. К. Р. К. П. и Сев.-Западн. ::: Бюро Ц. К. Р. К. П. :::
V.K.P.keskk. ja Põhja-Lääne büroo Eesti sektsi. häälekandja.
Ленинград, Фонтанка 27. Avatud kella 10—7.
Telefonid: Toimetus — 533-86, trükikoda — 171-41.

Edasi

Kuulutuste ja tellimiste hinnad

Kuulutamine		Tellimine	
esimesel lhk.	3 r. kul.	Linnades 1 kuu	1 rbl.
viimasel „	1 „ „	aasta — 11 rbl.	
keskmistel „	6 „ „	Maal 1 kuu —	50 kop.
k.-har. asut.	20 k. „	aasta — 5 rbl.	50 kop.

E. Kirjast. Ühisuse liikmetele ja kollekt. tellides 15% odavam.

Nr. 39 (2239) Teisipäeval, 17. weebruaril 1925 8. aastakäik

Mäss Marokkos kestab edasi.

Pariisist, 15. weebr. Kabellid Põhja-Marokkos walmistawad suurt päästetungist Hispaania sõjawäe wastu. Tetuani lähedal wõeti raudteerong kõwa püssitule alla Hispaania sõjawäe seljataga. Mõned reisijad said surma.

Hispaania sõjalistes ringkondades sünnitas see teate suurt ärewust, sest see näitab, et mäss waldab ka neid maakohti, mis olid seni rahulised. Melles wõtsid hispaanlased karistussõjakäigu ette mõnede mässawate suguharude wastu. Ametlik teade nimetab selle juures lakooniliselt, et karistussõjakäigul oli suuri kaotusi mõlemil pool.

Hispaania on walmis rahu tegema.

Londonist, 15. weebr. „Chikago Tribune“ teatab, et Primo de Rivera on nõus sõjalist tegewust lõpetama Marokkos ja läbirääkimisi algama Abdel-Kerimiga.

Rääkida wõib palju.

Wiinist, 15. weebr. Rumeenia wälisministri Duka ümberlükkamisest hoolimata Rumeenia surweabinõud Saksamaa suhtes algasid pääle siiski 13. weebr. Seni on kõik Saksamaalt sissejõudwad kaubad kõrge tollimaksu all a pandud.

Ainuke kandidaatur — Nikolai Nikolajewitsh.

Pariisist, 15. weebr. Pariisis peeti monarkistlikude organisatsioonide kongressi. Otsustati toetada ühist kandidatuuri ülewenemaalise keisri koha pääle — Nikolai Nikolajewitshi. Otsustati wäljaanda 3 ajalehte, üks nendest antakse wälja Aleksinski toimetamisel. Lehe põhikapitaal on 3 milj. franki, millise kokkupanewad, nii kui see kongressil selgus, Ameerika pankade omanikud.

Lordid huluwad.

Londonist, 15. weeb. Kapilinnast (Lõuna-Aafrikas) teatatakse, et parlamendi awamisel, pääle trooniköne, esineti ettepanekuga, kuulutada wälja Lõuna-Aafrikas iseseisew wabariik. See teade kutsus esile Londonis hirmsa ärewuse.

Juutide pogrom Lodsis.

Lodsiist, 15. weebr. Lodsis oli juutide pogrom, mida korraldasid „sõjakad katoliiklased? Salk katoliiklasi tungis kauplustesse ja majadesse, kus elasid juudid, rööwisid sääl ja peksid juute. Politsei segas end wahele, kui rüüstamine laia ulatuse wõttis. 12 raskesti haawatut juuti wiidi haigemajasse, kus neist 4 suri. Kahjud on määratud.

Ei ole Jaapani-Nõukogude sõjalist liitu.

Berliinist, 14. weebr. Nõukogude esitaja Berliinis, samuti ka Jaapani oma lükkasid ümber „Local-Anzeigeri“ teate, nagu oleks loodud sõjaline liit Jaapani-Nõukogude wahel, millele pärast oleks ühinenud Hiina.

Uuesti langeb frank.

Pariisist, 14. weebr. Prantsuse walitsus on äärmiselt mures naelsterlingite järeljätmata tõusu tõttu, mis hädaohtlik on Prantsusmaa praegusele rahanduslikule olukorrale.

Herriot ja Clemendeli pidasid nõu silmapaistwate rahameeste ringkondade esitajatega. Kuulujutud kõnelewad, et Prantsuse panga direktor Robinau kawatseb ametist lahkuda lahkarwamiste pärast, mis tal walitsusega tekkinud, kes ette paneb börse operatsioonidele wahele segada Inglise waluuta kõrgenemise kinnipanemiseks.

Wiletsus ei tunnista seadusi.

Sm. Urbansi kõne Hamburgi ülesastumise protsessil.

Berliinist, 15. weebr. Lõppesid mõlemate poolte kõned Hamburgi ülesastumise protsessil.

Oma lõpukõnes tähendas süüalune Urbans muu seas järgmist:

„Prokurör leidis meie süüs kergendawaid tingimusi ja seepärast nõudis ta meile wangistust kindlusesse, aga mitte surmanuhtlust, mida meie tema arwates oleme ära teeninud.

Ta nõuab seda karistust „ühetaolisuse õiguse“ põhjal. Kuid ma pean pöörama prokuröri tähelpanu selle pääle, et Saksamaa tähtsamad poliitilised ja majanduslikud ringkonnad on wastutawamad mitu tuhat korda rohkem inimeste ohwrite eest. Kes wastutab naiste ja raukade surma eest, kes meelehetmises surmasid endid walgustuse gaasiga? Sarnaseid ohwrisid on palju rohkem kui neid, mida politsei ja rahwas kannawad kodusõja ajal.

Teil on õigus meid karistada, kui riigi äraandjaid ja kõige suuremaid kodanliku korra waenlasi, kuid meie ei tunnista seda, et teil on õigus karistada meid „seaduse“ nimel.

Hamburgi barrikaadidel olnud wõitlejad wõiwad täie õigusega öelda: „Wiletsus ei tunnista seadusi“. Need wõitlejad kandsid täie õigusega sõjariistu, sest neil ei jäänud muud üle, kui kaitsta ennast kapitalistide katsete wastu, suruda neid wiletsusesse ja hädasse.“

Urbans lükkab ümber prokuröri tõenduse, nagu oleks tema annud signaali Hamburgi ülesastumiseks ja pääle selle ise kodu magama läinud. „Selle eest mõistaks proletariaadi kohus, mis tulema saab, mind tingimata surma.“

Urbans arwustab terawalt sotsiaaldemokraatliste tunnistajate osa, kes ühes prowokaatoritega astusid kommunistliku partei wastu wälja.

Urbans lükkab ümber ka prokuröri tõenduse, nagu sündis Hamburgi ülesastumine Saksamaa kommunistliku partei nõusolekul, mille põhjenduseks toob prokurör ette 22. okt. 1923 a. saadetud ringkirja, kus ei öelda sõnakestki ülesastumisest.

Lõpuks tänab Urbans prokuröri, kes wõimaldas kolme nädala jooksul pidada kommunistlikku kihutustööd.

„Meie ei tea,“ ütles Urbans, „missugune saab otsus olema, kuid meie teame, et kommunism ja proletariaadi sõjariistus ülesastumise juhtsõna wõimu haaramiseks omandab laiemat poolehoidu just äärmiselt waljude otsuste tagajärjel. Massid ütlewad ühes meiega: „Parem ära põleda rewolutsiooni tules, kui aegamööda mädaneda demokraatia sõnnikus“.

16-tunniline tööpäew.

Belgias, kuulsal kuningliku sotsiaal-äraandja Vanderwelde maal on töölised muudetud weoloomadeks. Nii teatawad töölised Orio-Wami kiwisõe kaewandustes Belgia kommunistide häälekandja „Drapo-Rush“ weergudel, et nende kaewandustes ilma igasuguse waheaegadeta töö kestab 16 tundi. Töölised lastakse alla kaewandusse reedel kell 2 päewal ja jõuawad tagasi laupäewa hommikul kell 6.

Saadiku tapmine.

Wiinist, 14. weeb. Sofiast saadud teatel Bulgaaria poolametliku häälekandja „Slowo“ kirjastaja, riigikogu saadik Miled tapeti uulitsal tundmata kurjategijate poolt ära. Walitsus nii kui harilikult kirjutab tapmise kommunistide arwesse.

Uus walitsus Portugaalias.

Pariisist, 14. weebr. Lissabonist teatatakse, moodustati uus walitsus. Peaministriks — Himares, wälisministriks — Hodino.

Balkani nõukogwastane liit laguneb.

Wiinist, 14. weebr. Belgradist teatatakse, et wäikse Entente konwerents peetakse ära 25. märtsil. Rumeenia rahwuslised ajalehed teatawad aga, et wäikese Entente konwerents lükatakse uuesti edasi, seepärast nagu oleks Jugo-Slaawia ja Tshehi-Slowaakia walitsuste wahel Bulgaarias sundusliku sõjawäeteenistuse küsimuses uuesti lahkhelid tekkinud.

Samal ajal kui Rumeenia toetab Bulgaaria nõudmist miinа tagasi sundusliku sõjawäeteenistuse juure, Jugo-Slaawia on selle wastu.

Wrangeli laewastiku tagasiandmise küsimuses on ka lahkhelid Bukaresti ja Belgradi wahel.

Töölised wõitsid.

New-Yorgist, 14. weebr. Uldstreik Walparaisos (Tshilis), kus nõuti tööliste poolt korterimaksu alandamist, sundis walitsust järelandmisele. Tööliste majades Walparaisos ja Sant-Jagos korterimaks alanes 50%. Töölised jatkasid tööd.

Rõsa-Khani wõimupiiride laiendamine.

Teheranist, 15. weebr. Medshilis kinnitas eilase otsuse, mis wastu wõeti rühma nõupidamisel pääministri Risa-Khani wõimupiiride laiendamise suhtes. Ajakirjandus leiab, et wõimupiiride laiendamine Risa-Khanile on wastuseks schahi Euroopas ettewõetud sammudele.

Uue sõjatööstuse tehase ehitamine Rumeeniasse.

Wiinist, 15. weebr. Rumeenia ajakirjandus teatab läbirääkimiste edukast lõppemisest, mis peeti Inglise äri Wickersiga. Tähendatud äri ehitab Kopschi (Transilwanisse) suure sõjawarustuse tehase.

Lokaut Rootsis.

Stokholmist, 15. weebr. Uhenduses streigiga, mis oli terwes reas ükskutes ettewõtetes, tööandjate ühisus kuulutas wälja lokaudi 130 tuhande töölitele, kes töötawad metallurgia, paberi, kiu, metsasaagimise ja puusaaduste ümbertöötuse töösstustes.

Uute läbirääkimiste eel Inglismaaga.

Londonist, 15. weebr. „Westminster Gasette“ kirjasaatja teatab, et tingimatalt algawad uued läbirääkimised kaubanduslepingu kohta Inglismaa ja Nõukogude wahel Rakowski Londoni tagasisõudmisel.

Jälle topiwad oma nina Hiinamaa asjadesse.

Pekingist, 15. weebr. Diplomaatiline korpus andis Hiinale märgukirja, kus nõutakse normaalsete tingimiste loomist Hiina raudteedel, raudtee administratsiooni üleandmist kodanlaste wõimudele.

Kohtuotsus Bulgaaria kommunistide üle.

Wiinist, 15. weebr. Bulgaaria kõrgem kohus mõistis 62 kommunisti, kes osa wõtsid septembrikuu ülesastumisest, 137 aastaks türmi ja kahjutasu maksmisele 1.200.000 levi eest.

Rahwuswahelise tööliste abiandmise komitee kallale tungimine.

Moskwast, 14. weebr. Rahwuswaheline tööliste abiandmise keskkomite ühendatud istang Inglise ametiühisuste päänõukoguga ja tööliste parteiga arutas 21. jaanuaril Raswuswahelise tööliste abiandmise komitee wahekorra küsimust Kominterniga. See küsimus tõusis üles ühenduses tööliste partei nõudmisega, mis 2. Internatsionaali poolt temale pääle suruti, teha temale aruannet iseloomust ja wahekorrast Rahwuswahelise tööliste abiandise komitee ja Kominterni wahel. Kõige selle juures katsuti selgeks teha, et Rahwuswaheline tööliste abiandmise komitee on Kominterni tööriist ja sel põhjal ei ole temal õigust abisaamise pääle Inglise tööliste liikumise poolt. Teiste sõnadega, Inglise bürokraadid tahtsid keelata ametiühisuse liikmetel töötada Rahwuswahelises tööliste abiandmise komitees.

Rahwuswahelises tööliste abiandmise komitees töötawad ametiühisuse tegelased Purcell ja Ben Tillet awaldasid oma poolehoidu Rahwuswahelise tööliste abiandmise komiteele. Rah. tööliste abiandmise keskkomitee andis omalt poolt Inglise komiteele terwe rea dokumente, mis tõendawad Rahwuswahelise tööliste abiandmise komitee parteitust.

Läbirääkimiste ajal wõeti Rahwuswahelise tööliste abiandmise komitee saadikud ristküsimuste alla, kes pidiwad ligikaudu wastama saja küsimuse pääle.

Lõpuks oli kõik katsed pühendatud küsimusele: Kas tõesti on kõik Rahwuswahelise tööliste abiandmise komitee sekretäärid kommunistid, kuspuures tööliste partei saadik Wedgewood pani ette: selle tõenduseks korwaldada äärmisel juhtumisel Münzsenbergi pääsekretääri ametikohusteст. Edasi nõudsid Inglise sotsiaal-kokkulepplased, et Rahwuswaheline tööliste abiandmise komitee eraldaks propaganda osakonna abiandmise osakonnast. Need otsused ei ole weel wastu wõetud, kuid on näha, et 2. Internatsionaali päästetungimine Rahwuswahelisele tööliste abiandmise komiteele on põhjalikult ümberlükatud.

Sõjaline seisukord Hiinas.

Pekingist, 15. webr. Sõjaline seisukord Hiinas on praegusel ajal järgmine: Mereäärsed prowintsid kuni Tukehini olid Tshan-Zso-Lini käes. Tema wäed hoiawad omas käes sisemises Mongoolias Tshasiari ja Sui-Ju-Ani. Kolgani raudtee ja Peking on ka tema käes.

Fön-Jun-Säni toetawad Homindani parteile lähedal olewad kindralid Jem-Ju-Ee ja Hu-Tshin-Hui, kes asuwad Tshili prowintsis ja Honanis, hoides oma käes põhjapoolse osa Pekingi-Honkou raudteest.

Tshan-Zso-Lini eelwägedes, mis asuwad Kiausi prowintsis, on ka Wene walgekaardlasi üle 1000 mehe.

On wõimalik kokkupõrge ühelt poolt Tshan-Zso-Lini wahel ja teiselt poolt Fön-Jun-Säni, Sun-Ju-Ee ja Hu-Tshin-Hui wahel. Wiimased kolm nimetawad endid rahwa sõjawäe kindraliteks.

Pääpõhjus kokkupõrgeteks on wõitlus raudteede ja arsenaalide pärast.

Sõjaasjatundjate seletuse järele on U-Pei-Fu, kellel enam ei ole sõjawäge, igasuguse tähtsuse kaotanud. Tema endised poolehoidjad on Tshan-Zso-Lini ja Duan-Tshi-Tshini poole üle läinud. Lahkmõtetel Schanghai kindralite wahel ei ole suuremat tähtsust.

Wiimaste teadete järele tungiwad lõunas tegutsewad Homindani sõjawäed kiiresti edasi, ajades taga Tshen-Tshu-Minat Swatau sihis. Kanton-Hongkongi raudtee on waenlasteст puhas ja on täielt homindanlaste käes.

Linn ja maa.

Sidemeköwendamise nädal linna ja maa wahel lõppes eila. Nädala tulemused on meil senini weel teadmata ja meil ei ole see ka tähtis, mis ühe nädala jooksul ära tehti, sest selle nädala ülesanne oli sideme köwendamise tööd linna ja maa wahel õhutada, selle töö tähtsust selgitada, sellesse töösse wõimaliselt laiemaid hulkasid tõmmata.

Kui meil linnatöölistel sideme tähtsus maa ja linna wahel arusaadaw on, kui linnatööline tegeliselt on asunud selle sideme kindlustamisele, siis ei wõi maa kohta meie seda weel mitte ütelda. Maa hakkab alles sellest küsimusest kinni, talupoeg hakkab alles juurdlema, mida siis liit maa ja linna wahel talle kasu wõib anda. Talupoeg seab igas asjas kõige päält selle praktilise külje terawnurka ja seda teeb ta ka siin.

Sellest oleneb ka tööliste lähenemine talupojale sideme köwendamises linna ja maa wahel, sellest oleneb tema töö üldse selle küsimuse otsustamises.

Sideme köwendamises linna ja maa wahel tuleb töölistel oma ülesannet kahes sihis teostada. Esiteks tuleb aluseks wõtta kultuuriline tööd maal. Kui talupoeg sideme pääle maa ja linna wahel umbusklikult waatab, kui ta selles kõige päält silmapilkse kasu jooni otsib, siis tuleb see sellest, et talupoeg kultuuriliselt wähem on arenenud, kui linna tööstuse poolt kaswatatud tööline. Seepärast on linnatöölise esimene ülesanne toetada talupoega tema kultuurilises arenemises. Et talupoeg ise aastasadade pimedusest wälja astuda tahab, näitab talupoegade aktiiwsus, mida meie wiimasel ajal eriti märkame.

Kuid kultuurilise sideme pidamise kõrwal ja ühes sellega, kui selle lahutamata osa, peab käima ka sideme köwendamine majanduslikult. Wähe on sellest, kui mõni wabrik tehas ehk töökoda maale mõned adrad, wikatid, ehk nõnda edasi saadab. Need on muidugi hääd ja tarwilised asjad talupoegadele, kellel põllutöörtistad kulunud ja nad wõtawad iga uut tükki siin häämeelega wastu. Kuid eksiwad need, kes arwawad, et selles majandusliku sideme köwendamine linna ja maa wahel seisabki. See on ainult üks wäikene osakene eelseiswast suurest ülesandest.

Meie otsekoheseks kohuseks majandusliku sideme köwendamises linna ja maa wahel on, et need saadused, mida linna tööline walmistab, talupoegadele maal kättesaadawad oleksid. Eeskätt tarwis siin tähele panna talupoegade tarwidusi, nõudeid, et anda temale seda, mida ta tarwitab ja nõuab. Linn ei wõi oma kaupa maale pääle sundida ainult seepärast, et seda on walmistatud ja seepärast ära müüa tuleb.

Edasi, mis majandusliku sideme köwendamise juures eriti tähtis, tööline peab kõik abinõud tarwitusele wõtma, et tema poolt walmistatud saadused wõimaliselt odawamad oleksid. Tööwiljakusest on palju köneldud, seda on teostama hakatud, see on juba teatawat wilja annud, kuid kõik see on weel liiga wähe sellest, mida sel alal ära teha tuleb.

Edasi — kaubandus. Seni kuni meie kooperatsioon täieliselt ei ole maal wälja tõrjunud erakaupmeest-kulakut, on liit maa ja linna wahel kõikuw, sest seda õõnistab maa-ämblik alatasa. Sellel alal on meil weel õige suur ülesanne ees, sest seni on kooperatsiooni wäerind maal õige nõrk.

Tööd on palju weel ees. See on kestew töö, mis kõikidelt jõupingutust nõuab, millel aga suur eesmärk, — kaotada wahet töölise ja talupoja wahel, muuta neid ühiseks tööwäeks. K. T.

Ringkirjaliselt.

Kõigile W. K. P. ja W. L. K. N. Ü. Eesti sektsioonidele, ajakirjanduse sõprade ringidele, poliithariduse organisatsioonidele ja hariduse tegelastele.

Wiimase aja saawutused ajakirjanduse wäljal on silmnähtawad. Meie ajakirjandus tugewneb päew päewalt nii sisuliselt kui aineliselt.

Eesti tööline ja talupoeg Nõukogude Liidus hakkab ikka enam ja enam arusaamisele jõudma, et ajakirjandus on see sidum ja organiseeriw abimees, kes üksikud laialepillatud töötajad muudab ühiseks edasipüüdwaks koguks poliithariduslikuks, ühiskondlikuks ja majanduslikuks arenemise wäljal. Kui järeldus sellele on see järjekindlalt kaswaw osawõtt ajakirjandusest, mida meie wiimasel ajal näeme.

Eesti tööliste ja talupoegade hulkade häälekandjad Nõukogude Liidus, „Edasi" ja „Siberi Teataja", koondawad iga päewaga ikka suuremaid hulkasid enda ümber. Mõlemil ajalehel on wiimase pooleaasta jooksul läbiwiidud hoogtöö suurendanud üldiselt lugejate arwu kaugelt üle 100%. Kuid see saawutus on ikkagi wäikene osa eelseiswast suurest tööst, iseäranis kui arwesse wõtta, et hoogtöö weel küllalt mitte tuntawaid tagajärgi ei ole annud mõnedes kubermangudes. Siin tuleb eeskätt neil kubermangudel weel ja weel oma jõudu pingutada, et ühiselt edasi minna, sest iseäranis käesolewal ajal, kus partei ja nõukoguwõimu poolt üles seatud on hüüdsõna — „silmad küla poole", kus partei ja nõukogwõim kõik selleks teewad, et elustada nõukogude tööd, eeskätt külas, et tõmmata nõukogude riiklikku ülesehitawasse ja majanduslikku elu edendawasse ühiskondlikusse liikumisesse ja organiseeriwasse isetegewusesse wõimalikult laiemad rahwahulgad, on ajakirjandusel eriline ühiskondlik tähtsus.

Meie algasime oma ajakirjanduse wiimast laialisemat hoogtööd „Edasi" seitsmendamast aastapäewast. Ehk küll üldine tähelpanu pääasjalikult tema ümber koondus, ei jäänud selles töös temast ka tema noorem wend — „Siberi Teataja" maha, waid kohati saawutas esimesest palju suuremaid tagajärgi lugejate ringkonna laiendamises.

Nüüd — 25. weebruaril täiub sellest 5 aastat, kui Siberi Eesti töölistel ja asunikkudel nende häälekandja „Siberi Teataja" ilmuma hakkas. Niisama, nagu „Edasil", on ka temal oma tegewuse wältel tulnud suurte raskustega kokku puutuda, kuid ka tema, nagu esimenegi, on neist üle saanud, oma ümber ikka uusi ja laialisemaid hulkasid tõmmates ning praegu wõib tema julgelt, kui eluõigusline ja wõimuline hulkade organisaator, kes hulkade toetuse ja osawõtte pääl püsib, tulewikku waadata.

Meie kõikide kohus on tema tulewikku oma kaasabiga weel enam kindlustada. Olgu selle ülesande alguseks meile „Siberi Teataja" 5. aasta sünnipäew. Kõik partei ja noorte Eesti sektsioonid, ringid, Eesti poliithariduslikud ja ühiskondlikud organisatsioonid, tegelased ja ajakirjanduse sõprade ringid peaksid omas üldises ajakirjanduse hoogtöös ka „Siberi Teatajat" igakülgselt toetama, temale uusi lugejaid ja kirjasaatjaid juure wõites.

Iseäranis puutub see Nõukogude Liidu Euroopa osas olewatesse Eesti organisatsioonidesse ja eestlastesse, kus tänini „Siberi Teataja" toetuseks ja kaasabiks peaaegu mitte midagi tehtud ei ole ning kus teda peaaegu õieti ei tuntagi.

Ühes sellega ei tunne ka nemad põhjalikumalt Siberi Eesti asunduste elu ja tegewust, mis aga nii mõneski osjas kipub näitlikku eeskuju pakkuma, wõtame näitusena kas wõi ajalehe lugemise, siis näeme, et Siberis on terwe rida asundusi, kuhu iga talu pääle „Siberi Teataja" käib ning seega ühes asunduses on mitte wähem lehetellijaid, kui kokku terwe Pihkwa ehk Nowgorodi kubermangude Eesti asundustes, mis ju ka ühed eestlaste poolest kogukamad kubermangud on.

Nii siis, nagu näha, on Siberi asunduste elus nähtusi, millega kõik Eesti asundused Nõukogude Liidus peaksid alaliselt tuttawad ja seotud olema, sest ainult sel teel, kui meie asundused üksteise elu silmas peawad, kui sellega ühes mahajääjad edasitõttawatele järele ruttawad, on ühine arenemine nii poliithariduslikul kui ka majanduslikul wäerinnal wõimaldatud.

Kindlustame siis weel kord oma ajakirjanduse toetustöö läbiwiimist. Ühes „Edasi" hoogtööga teeme ka tema noorema wenna — „Siberi Teataja" üldist toetustööd.

Muidugi ei saa meie eesmärk olla „Siberi Teatajat" wäljaspool Siberit olewate eestlaste hulka nii laialiselt laiali laotada, kui „Edasit", sest et esimese pää tööringkond ja ala Siberi kubermangud on, kuid meie esimene eesmärk peab olema, et Nõukogude Liidus ei oleks ühtki Eesti organisatsiooni ega seltskonna tegelast, kellede lugemiselaualt puuduks „Siberi Teataja", niisama kui Siberi Eesti organisatsioonide ja tegelaste lugemiselaualt ei pea puuduma „Edasi".

Weel kord, olgu selle töö märguandeks meile „Siberi Teataja" wiies aastapäew — 25. weebruar.

W. K. P. Eesti sektsiooni keskbüroo sekretäär **Pintsel.**

W. L. K. N. Ü. Eesti sektsiooni keskbüroo sekretäär **Linkholm.**

Rahwahariduse rahwakommissariaadi rahwuswähemuste nõukogu Eesti keskbüroo juhataja **Waino.**

Kodanluse maalt.

Wäärtuste tagasimaksmine Petrogradi laenukassast.

Berliinist, 13. now. Niikui teada, Petrogradi laenukassa, ühes teiste wäärtustega omal ajal ewakueeriti Jugo-Slaawiasse. Nüüd on ajalehtedes sõnumed, kus Jugo-Slaawia walitsuse otsusest teatatakse, et wiimane andis käsu isikutele oma panti pandud warandusasjad wälja wõtta 6 kuu jooksul. Ajakirjandus on huwitatud sellest, kuidas saawad leningradlased, kes enamuses panditud asjade omanikud, omad waranduse kätte Jugo-Slaawiast.

Plahwatusest Warssawi üllikoolis.

Warssawist, 13. weebr. Warssawi ringkonna kohus kuulutas pääle wiiepäewase arutamise kohtuotsuse plahwatuse kohta ülikoolis, mis juhtus minewal aastal. Maja trepi alla pandud pommi lõhkemise tagajärjel sai surma kuulus õpetlane professor Orchenski. Kolm süüalust mõisteti 15 aastaks sunnitööle.

Bessaraabia talupoeg on wõimas jõud.

Wiinist, 14. weebr. Rumeenia walitsus esines parlamendis seaduse eelnõuga, mille sihiks lõpetada maatükkide tihenewat müüki Bessaraabia talupoegadele. Eelnõu määrab kindlaks, et maatükid wõiwad teistele müüdud saada alles 5 aasta pärast pääle agraarreformi poolt määratud tähtaega, kusjuures riigil on ostmise eesõigus.

Wähemlase Abramowitshi katsed könelda nõukogu walitsuse wastu — ei õnnesta.

New-Yorgist, 14. weebr. Ühisriikides mitmes linnas astub ettekannetega S. R. W. Liidu olukorra kohta üles wähemlane Abramowitsh. Seni on aga ta katsed könelda nõukogu walitsuse wastu alati äpardanud. Eilasel miitingul Philadelphias läks tal lõpuks korda siiski oma ettekannet lõpetada, kuid alles pääle selle kui politsei hulk töölisi, kes protesteerisid Abramowitshi S. R. W. Liidu kallaletungimiste wastu, miitinguruumist wägiwaldselt wälja ajas.

Nõukogude maalt.

Uus abielulahutuste määrus.

Siseasjade kommissariaat ühes kohtuasjade kommissariaadiga töötawad määruse kallal abielulahutamiste kohta wastastikusel kokkuleppel. Määruse järele abielude lahutamist ei toimetata edaspidi enam rahwakohtute, waid otsekohe kodanikkude aktide registreemise osakondade kaudu.

Praksaaduste maksmise kawa.

Töökommissariaat leppis ülewenemaalise ametiühisuse nõukoguga kokku praksaaduste wäljamaksmises.

Kawa järele prakt, mis saadud mitte töölise süü pärast, maksetakse wälja teiste saadustega üldisel alusel. Kui aga walmistuse tingimiste tõttu on paratamata prakkiminemise protsent, siis see protsent, kui normaalselt lubatud, wõib maksetud saada juba waremalt kokkulepitud tööhindade kaudu.

Töölise süü läbi tekkinud prakt tasumise alla ei käi. Selle läbi kannatanud materjaalide hind wõetakse töölise tööpalgast maha. Siiski ei tohi maha wõtta selle pääle ühes kuus mitte üle ühe kolmandiku. Töölise süü praksaaduste walmistamisel määrab kindlaks tööliste kontrollkommisjon.

Juhtumisel, kui töölise süü pärast tekkinud harilik protsendi norm on suurem ettenähtud normidest, wõib tööline lahti lastud saada.

Õmblustööliste üldliiduline 7. kongress.

Eila awati 7. üldliiduline õmblustööliste kongress. Kongressil wiibiwad wälja maa õmblustööliste ametiühisuste esitajad.

Noorte metallistide üldliidulise konwerentsi awamine.

Eila awati üldliiduline noorte metallistide konwerents. Päewakorras seisawad küsimused: rahwuswaheline metallistide liikumine ja noorte metallistide ülesanded, alaealiste osa walmistuses, alaealiste tariifide korraldamine, ametiühisuslik-tehniline haridus metallitööstuses j. m.

Kooliõpetajate palkasid suurendatakse.

Rahwahariduskommissariaat sai täiendawa summa pedagoogilise personaali palkade suurendamiseks, kes töötawad riigi eelarwes ülewal olewate sotsiaalse kaswatuse asutustes. Uhes päämise palgamäära summaga 1. palgajärk Leningradis ja Moskwas määrati kindlaks 7 rubla pääle.

Ukraina talupoegade aineline seisukord.

Harkowi statistika keskwalitsuse andmete järele kaswab käesolewal aastal Ukraina talupoegade ostuwõime.

Realiseerides oma walmissaadusi, on talupoegade käes tarwitada 353 miljoni rubla, eriliselt annab wilja tagawarade äramüük ligikaudu 124 miljoni rubla.

Kui maha arwata sellest summast (353 miljoni rubla) ainsa põllumajanduse maksudeks ja mitmesuguste teiste laenuks, siis on Ukraina talupoegade ostuwõime 239 miljoni rubla. Iga majapidamise pääle langeb keskmiselt ligi 30 rubla — 30% rohkem kui minewa aasta.

Piiskopp — waranduste warjaja.

Shitomirist teatatakse, Pogojawlenski kloostris tehti awalikuks peidetud kirikuwaranduseid, mis olid ära peidetud nende ärawõtmise ajal. Waranduste ärapeitmises etendas suurt osa piiskopp Maksim.

Õhtune tegewus ametiühisuste organisatsioonides.

Ametiühisuste keskkomitees töötatakse eelnõu kallal wiia tegewus üle ametiühisuste organisatsioonides õhtu pääle.

Nõukogude ümberwalimised.

Nõukogude ümberwalimised üle S. R. W. Liidu lähewad ennenägemata tõusuga ja tööliste-talupoegade masse aktiiwsel osawõtul. Nõukogudesse, niisama ka wastutawadele kohtadele läheb läbi palju parteituid ja naisterahwaid.

Juhtumisel kui walimistele on ilmunud wähem kui üks kolmandik walijatest, määratakse uued ümberwalimised.

Artemowskist Küla nõukogude ümberwalimiste ajal olid iseäranis tegewad noorsugu ja endised punawäelased. Terwe rea raioonides, kus walimistele ilmusid üks kolmandik wähem walijatest, wõetakse uued ümberwalimised ette.

Ishewsk. Nõukogu täiskogu otsustas läbiwiia enne tähtajaeelseid ümberwalimisi, sest et nõukogul ei olnud kindlat sidet massega, sektsioonid olid töövõimetud ja töö nõrk. Massilised tööliste koosolekud kiitsid sarnase otsuse hääks. Ümberwalimised sünnwad tööliste aktiiwsemal osawõtul.

Jekaterinoslawist. Umberwalimiste tagajärjel kaswas küla nõukogudes ja täidesaatwates komiteedes parteitute tööliste ja talupoegade arw. 42 protsent. uute külanõukogude esimeestest on parteitud talupojad.

Tiflisist. Nõukogude ümberwalimistest wõtsid osa kuni 90 protsent. talupoegadest ja niisama ka küla kooliõpetajatest. Oli palju juhuseid, kus talupojad tagandasid parteitute kandidatuurisid, motiweerides tagandamist sellega, et need kandidaadid pole näidanud oma teadmisi ühiskondlikul töö alal ja oma ustawust nõukogude walitsuse wastu. Nõukogudesse läks sisse palju naisterahwaid.

Poola komnoorsoo ühingu hoolealla wõtmine.

Ukraina komnoorsoo kesktomitee täiskogu otsustas oma hoolealuseks wõtta Poola komnoorsoo ühingu.

Rahwamajandus.

Wedurite ehitamine.

Lõuna masinatrusti tehastes käesolewal ajal ehitatakse 69 wedurit. Riigimasinate tehastes ehitatakse 76 wedurit, nendest Sormowis -- 28 wedurit, Kolomenskis — 25 ja Profinterni (end. Bränski) tehastes — 20.

Karjala-Soome keel Murmani raudteedel.

Karjala rahwakommissaride nõukogu otsuse põhjal Karjala wabariigi Murmani raudteede walitsus tegi korralduse, et ametid, millel on alaline kokkupuutumine Karjala-Soome elanikkudega, ümberwahetada isikutega, kes mõlemaid keeli tunnewad. Muu seas, et wastu tulla kõigile reisijatele ja kraami omanikkudele, kõik kuulutused, mis wäljapannakse wagunites Murmanni raudtee jaamades, kirjutatakse Wene ja Soome-Karjala keeles.

Elektri energia odawnemine tööstusele.

Põhja-Lääne tööstuse büroo presiidiumi istangul kuulati ära „Elektrotoki“ juhatuse büroo majanduse osakonna aruanne „Elektrotoki“ järele uurimise tagajärgedest.

Presiidium luges „Elektrotoki“ tegewuse üldiselt rahuloldawaks ja märkis ära „Elektrotoki“ edusaawutused walmistuse alal wiimase aasta jooksul. Nõnda kui elektri energia maksu alandamine wõimaldab tuntawalt alandada walmissaaduste oma hinda, tegi presiidium „Elektrotoki“ juhatusele ettepaneku nädala jooksul esineda uue tariifi kawaga.

100 miljoni rubla wahetuseraha.

Rahapaja poolt on walmistatud seni suuremaid hõberahasid 30 miljoni 857 tuhande rubla eest ja wähemat hõbe wahetuseraha 61 miljoni 787 rubla eest. Praegu on wahetuseraha juba 100 miljoni rubla. On asutud ka kullast tserwontside wäljatöötamisele. Juba ongi walmistatud suur tagawara kuldrahasid.

Kooperatsioon.

Abiandmist ikaldusraioonidele jatkatakse.

Põllumajanduse kooperatsiooni ühisus jatkab abinõude otsimisi, kuidas aidata ikaldusraioonides kannatanud talupoegi. Alles hiljuti esines ta sm. Rõkowi kommisjoni ees palwega anda 25.000 puuda mesilaste toitmiseks maakohtades, mis kannatasid ikalduse all. Karja ja iseäranis hobuste alleshoidmiseks jaanuarikuu jooksul on põllumajanduse kooperatsiooni ühendus saanud rida laenusid, nende hulgas põllutöökommissariaadilt 75.000 ja Ülewenemaalisest kooperatsioon-pangast — 50.000 rubla. Pääle selle peetakse läbirääkimisi krediidi saamiseks 25.000 rubla summas elanikkudele seemnelaenuga warustamiseks.

Eestlased S. N. W. Liidus.

Leningrad.

Aruanne

lastemaja toetuspidust 24. detsember 1924 a. Harmajas.

Sissetulek.

	Rbl.	Kop.
Piletite müügist	191	94
Kaartite, märkide ja programmide müügist	36	37
Kokku . . .	228	31

Wäljaminek.

	Rbl.	Kop.
Saali üür	30	—
Parukad	4	50
Postkaartid, nõelad ja paber	5	10
Kokku . . .	39	60

Puhas ülejääk 188 rbl. 71 kop. on antud üle internaadi juhatusele 2. weebr. 1925 a.

Toetuskomitee nõusolekul on tähendatud summa jagatud järgmisteks otstarbeteks:

	rbl.	kop.
a) riiete ostmiseks kaswandikk.	100	—
b) söögiainete ostmiseks . . .	50	—
c) kooli õperaamatute pääle .	38	71

Neid seltsimehi kelle käes weel piletid eelmüügil on, kohustatakse raha lähemal ajal ära tooma korraldawale kommisjonile.

Pidu wõib kordaläinuks lugeda niihästi sisuliselt, kui ka aineliselt. Iseäranis meeldisid laste ettekanded, balett ja teised numbrid, milliste kordamist nõuti.

Kõikide lastemaja kaswandikkude nimel tänu kõigile, kes pidu kordaminekuks kaasa aitasid, Haridusmaja näitlejatele, kes maksuta mängisid, lastemaja kaswatajatele, kes laste tööde wäljanäituse korraldasid, mis wõimaldas pidulwiibijatele tutwuneda lastemaja seesmise tegewusega.

Suur aitäh sl. Tonskale kahe paari kinnaste ja ühe willase mütsi annetamise eest; „Edasi'le“ maksuta kuulutuste ja piletite raamatute eest, ja kõigile neile, kes pidust osawõtmisega aineliselt toetasid.

Korraldaw kommisjon.

Kas klaasiwabrik wõi wiinawabrik.

(Magutowa klaasiwabrik, Luuga kreisis, Leningradi kub.).

Meie klaasiwabriku teenijad on agarad wiinaga kauplejad. Kes ei saa ise ajada, etendab „waheltkaupleja“ osa.

Kord katsusid noored selles asjus wanadega wõitlema hakata, mille tagajärjel ähwardas päris „kodusõda“ lahti pääseda.

Walla miilits nähtawasti waatab asja pääle ka „läbi sõrmede“.

Sarnastele „ärimeestele“ peab ära näitama, et nad teeniwad klaasiwabrikus, kuid mitte wiinawabrikus.

Noored, ärge jätke oma wõitlust poolele. Purdke „gonni“ wäerind läbi.

Noor.

Samm haridusliku elu edendamise alal.

(Wolossowost Trotski kr., Leningradi kub.).

1. weebruaril oli Wolossowo Eesti kultuur-haridusliku ringi awamise pidu. Esineti kõnedega kultuur-haridusliku töö tähtsusest. Kanti ette näidend „Suured waimud“.

Rahwast oli kaunis hulk kokku tulnud ja lahkus hääs meeleolus.

Wolossowo noor.

Klubi töötab edukalt.

(Tikopesa asundus, Kingissepa kreisis, Leningradi kub.).

Käinud kuul awaldas „Edasis“ kirjasaatja A. Kast meie asunduse klubi kohta paar arwustawat sõna üteldes, et klubi tegewus oma kõrgusel ei seiswat, temas olla külmus ja ükskõiksus.

Tuleb tähendada, et kod. Kasti ei ole kunagi klubis nähtud ja ta ei ole isegi klubi liige. Seepärast ei ole kod. Kastil aimugi klubi tegewusest.

Praegu töötawad klubis poliitkursused, näite-, laulu- ja spordiringid. Kirjanduse ring on ka organiseerimisel. Seinaleht ilmub kord kuus. Pääle selle asutasime Lenini nurga.

Peab tähendama, et klubi liikmetest on 50% noorte ühingu liikmed.

Loodame, et ka wanemad seltsimehed kirjasaatja A. Kastiga eesotsas nõu ja jõuga klubi tegewusse asuks.

Selleks hääd tahtejõudu!

T. E. P. klubi juhatus.

Palju aega peab käima, et kinnituse raha kätte saada?

15. oktoobril sai pääle suwiste töö hooaja lõpu Kutrina mõisast lahti tööline Mikkur, 62 a. wana. Ta hakkas siis abiraha saamiseks käima Kingissepa kinnituskassas. Juba selleks, et läbiwaatuse kommisjonist läbi käia, tuli temal neli korda Kingissepas käia.

Kuid halwem lugu oli raha kättesaamisega. Läks 25. jaanuaril, üteldi tule 28. jaan. Läks 2. weebr., siis üteldi ei ole raha, tule 15. weebr.

Tuleb küsida, kui kaua peab wana inimene weel käima haigekassa ametnikkude armulikul jutul, et abiraha kätte saada? Kes matsab wanale inimesele kinni teekulud, kas mitte need, kelle süü läbi see sünnib?

Udishimuline.

Sm. Lenini surmapäewa ja 1905 a. 9. jaanuari sündmuste mälestamine Bugris.

(Nowgorodi kub.).

22. jaan. sai Bugris ära peetud sm. Lenini ja 1905 a. sündmuste mälestusõhtu.

Aruannetega esines kohalik koolitööline. Wastuwõetud resolutsioonis saadetakse üleilmlisele kodanlusele wäljakutse. „Arge mõtelge, et sm. Lenini surmaga on lõppenud proletaarne rewolutsioon! Meie unustamata juht jättis meile päranduse — see on oma õpetuse, mille abil purustame teie pääletungimise katsed nii jõjariistus jõuga, kui ka majanduslisest küljest kägistada noort S. N. W. Liitu“.

2. Aratuulates aruannet 9. jaan. sündmuste ja selle weresauna üle, mida walmistasid tsaar ja kodanlus töölistele, ütlesid bugritased:

„Meie awaldame sügawamat põlgtust wana walelikule ilmale ja tänuga mälestame 1905 a. ohwreid, kes oma teoga liginadasid oktoobrirewolutsiooni tulekut“.

Haruldane nähtus oli Bugris see, et sel päewal oli kaunis kogu inimesi (ligi 100) koos ja nad pidasid endid korralikult ülewal.

—Ronk.—

Rohkem energiliisemalt tööle.

(Estoonia asundus, Abhaasias, Kaukaasias).

Majanduslikult on meie asundus õigel teel. Uhistegewus areneb, on nii walmistajate kui ka tarwitajate kooperatiiw. Iga päew saadetakse piima turule.

Kuid kultuurhariduse töö poolest peab teda mahajäänuks pidama. Omal ajal olid siin muusika ja laulu ringid, kuid nad kadusid ära. Hariduse selts organiseeriti läinud kewadel lugemise toaks ümber. Ringid said küll ta juure asutatud, kuid nad ei awalda suuremat tegewust. Näit, sügisest pääle ei ole ühtegi pidu toime pandud. Seda tuleb panna osalt ka kohaliku kooliõpetaja arwesse, kes ringi töödest osa ei wõta.

Nüüd kawatsetakse uuesti haridusselisi ellu kutsuda. Loodame, et siis töö paremini läheb.

Estoonia noored, astuge wõitlusse pimedusega, jätke roidunud olek. Edasi tööle, sest teie päralt on tulewik.

—n.—

Kirjanduse tarwitamise tõus.

(Eesti a. Abdresäk, Baschkiirias).

Wiimase aasta jooksul on meie asunduses kaunis jõudsat kirjanduse tarwitamise tõusu märgata. Tellitakse kaunis hulk ajakirjandust, enamasti wenekeelset: 8 lehte ja 5 ajakirja, „Edasist“ tellitakse kõigist 2 eks., kuid 25 talu kohta on seda weelgi wähe. Tarwis rohkem rõhku panna ajakirjanduse pääle.

„Jõmm“.

This is the land for the workers.

(See maa on tööliste oma).

Mitte jõbralik Põhja meri. Harwa-harwa näitab end päikene madalalt rippuwate pilwede wahelt. Wastutuult. Läheb kilpkonna sammul, kuid läheme siiski edasi nõukogude metsalaadungiga.

Inglise kanaalis torm ei tee nalja, wenime edasi sõigest 4 merepenikoormat tunnis, poisid on rahulolematud, tuleb terwe öö-päew asjata raisata; ja tööstus kannatab ning asjata ei tahaks higistada.

Oleme wiimaks Avon mouthis.

Nagu igal pool Inglismaal — suurepäraliselt ehitatud schlüüsside süsteem. Sõidame dokki.

Kaldal — Inglise wabaduse märk — tugew politseinik, kes ärritult põrnitseb „punast katku.“ Inglased nimetawad neid sagedasti «copper» (waskrahad). See nimetus tuleb sellest, et need päält näha monumentaalsed ligipääsemata korra järele walwajad kunagi ära ei ütle wäikest waskraha jootrahaks wastu wõtmast ja sagedasti koristawad taskuid joobnud merimeestelt.

Nõõrredelil tõusewad üles sadama ja tolliwalitsuse esitajad. Umberkäimine on otsitult wiisakas, kuid sellest hoolimata määrati ühele seltsimehele armsal naeratusel 35 shillingi trahwi... weerand naela tubaku eest.

Inglise lehtedest saime teada, et Tallinnas oli ülesastumine ja mõned ministrid on surmatud. Sellepärast argnes elaw läbirääkimine inglastega. Meid üllatas see, et Inglise töölised on poliitilistes küsimustes — täiesti lapsed, iga meie Leningradi pioneer annab Inglise töölisele 10 silma ette.

Uks neist lähenes ja waatles kaua plakaati O. D. W. F.

„Aga mis see on? küsis tema minult. Seletasin.

„Rahwalik õhukaitse?“

„Jah,“ wastasin mina.

„Näh, meil on see ka.“

„Jah, — kuid teie õhulaewastiku ehitab kapitalistlik walitsus maadehaaramise otstarbel, aga raha nende ehitamiseks wõtab tema teie taskust maksude näol. Meie ehitame aga õhulaewastiku enese kaitseks ja iga tööline aga annab teadlikult oma osa selle ehitamiseks ja kindlustamiseks.“

Inglane waatles kaua rinna märki O. D. W. F. ja isegi kaalus seda pihu pääl.

„Hõbe,“ ütles tema, „aga meile tõendati, et Wenemaal ei olegi metalle, kõik puha paber.“

Pööras uuesti plakaadi juure. Meie ümber oli juba terwe polk inglasi. Huwitusel kuulatakse „enamlast.“

„Aga mis see on?“ Küsib tööline, näidates globusel punasega ärapiiratud S. N. W. Liidu piirisid.

„Punaste Nõukogude Wabariikide territoorium,“ wastan mina.

„Hm! hm! See ei ole kaugel Indiast! tähendab keegi salgast.

„Jah, aga sina awasid, et kogu Wenemaa — on Arhangelski kubermang?

Tõuseb naerulagin.

„Aga kus on Inglismaa?“ küsib jutukas tööline.

„Sina katsid selle sõrmel kinni,“ wastas temale sama hääl salgast.

„Mis tähendab S. N. W. L., tsherwonets, sõna „enamlane?“ sadab küsimusi.

Wastatakse nii, nagu suudetakse.

Nõõrredelil tõuseb keegi üles ja kõik waikiwad järsku.

„Kes see on?“ küsin oma kõrwal seiswalt.

„Paha inimene. Tema kuuldes ei wõi midagi rääkida. Wiib kõik politsei ette ja siis lastaks töölt lahti.“

„On teil palju tööta töölisi?“ küsin temalt.

„Peaaegu kaks kolmandikku kogu töölistest, igatahes üle poole.“

Inglasi imestab meeskonna suurus nõukogu laewal. Kui aga ühele neist öeldi, et meie „Budenõil“ töötawad 10 kütjat, kes töötawad 4 wahetuses, siis wõttis tema imestades isegi mütsi pääst. Mitte wähem ei imestanud nemad meie wabast wahekorrast administratsiooniga kergelt täidetawas teadlikus distsipliinis.

„Jah,“ ütlesid nemad laewalt lahkudes. «This is the land for the workers». (See maa on tööliste oma).

Aleksander With.

Leningradi teated.

Uued tööliste söögimajad.

Naistööliste päewaks 8. märtsiks awab rahwa toitlusosakond mitmed söögimajad tööliste raioonides.

Kergendused wähe sissetoowatele majadele.

Wiimasel Leningradi rahanduse sektsiooni istangul eraldati wälja kommisjon uue määruse läbiwaatamiseks ehituste maksude asjus. Kommisjon otsustas wabastada maksudest wähesissetoowaid majade elanikkude ühisusi, määrata neile maksu mitte wähem kui wiis rubla.

Persia—Leningrad—wäljamaa.

Leningradi raudteede walitsus sai ettepaneku „Pers-Büroo" poolt organiseerida reisijate osakonda, mille ülesandeks on müüa kubongiraamatuid reisijatele segaraudtee — wee ja automobiilide ühenduseks Persiast S. N. W. Liitu ja tagasi, aga ka transiidi saatmine läbi S. N. W. Liidu Lääne-Euroopasse.

Iriinowski raudtee tramwaide jaoks.

Kubermangu kommunaal majanduse osakond tõstab üles küsimuse Iriinowski raudtee üleandmist kommunaal majanduse osakonnale. Kui see küsimus saab rahuldatud, siis pandakse Iriinowski raudteel tramwai käima Porohowoini.

Uute uulitsate waade.

On ära otsustatud uute majade kohtade küsimus: kõik majad saawad ehitatud sarnases järjekorras, et nad oleksid kogu päew päikese paistel. Sarnaseid majaehituse wiise on tarwitatud mõnedes Euroopa linnades. See loob iseäralise uulitsa waate. Majad ehitatakse mitte parallelselt, waid nurgeti uulitsa poole.

S. N. Wabariikide Liidus sarnaseid majaehituse wiise ei ole tarwitusel weel olnud.

Uus haigemaja töölistele.

Seda silmas pidades, et Wasiilisaarel Weera Slutski nim. haigemaja üksi ei suuda rahuldada kõiki tema järele tarwitajaid töölisi, Wassiilisaare raiooni täidesaatew komitee pööras ettepanekuga kubterwishoiu osakonna poole, üle anda Saksa Punase risti (end. Aleksandrowski, Weera Slutskaja uulitsal) haigemaja raiooni terwishoiu osakonna käsutusele.

Uus tööliste teaatrisaal.

Sel aastal lõpetakse määratu maja ehitust Lomonski uulitsal (Wiiburi poolel). Maja ehitus algas juba enne sõda. Siis oli walmis ehitatud kaks korda. Nüüd ehitakse juure weel neli korda. See saab olema kõige suurem ehitus Wiiburi poolel.

Tööliste majade ehituse kommisjon tunnistas tarwiliseks ehitada hoowipäälse osa, mis sisaldab enesest suurt saali, mis mahutab eneses 1500 inimest. Oma suuruse poolest sarnaneks ta Filarmoonia saalile.

Saal ehitatakse juba käesolewal aastal. Sarnast saali oli Wiiburi poole töölistele hädasti tarwis, sest praegu ei ole sääl ühtegi suuremat saali koosolekute ja näitemängude etenduseks.

Hindade alandamine trikoo päält.

Kõrwaliste kulude wähenemine ja tööstuse laiendamine andis wõimaluse Leningradi tekstiiltööstusel alandada hindasid trikoo päält.

Eilasest päewast alates on hinnad alandatud 10 kuni 50 protsenti. Iseäranis odawnesid trikooriie ja spordiülikonnad.

Sport.

Meie spordimehed wäljamaa wõistlusele.

Käesolewal talwel sõidawad meie uisutajad Oslosse (Norramaal) rahwuswahelisele tööliste uisusõitjate wõistlusele.

Kewadel kohalise kultuuri kõrgem nõukogu korraldab meie koondatud jalgpallide komandode sõidud Soomemaale ja Türgimaale. Pääle selle on Wene jalgpallimehi kutsutud Prantsusmaale.

Praegu peetakse läbirääkimisi meie raske atleetide saatmise üle rahwuswahelise raskejõustiku wõistlustele Leipzigi (Saksamaale).

Keda pidada kulakuks?

Wastus talupoegade küsimuse pääle.

Talupoja ühiskondliku elu kõwenemist wõime wälja lugeda hulgalistest tundemärkidest ja paljuarwulistest külakirjasaatjate kirjadest. Ajalehtede toimetustesse jõuawad kohale kaugetest Nõukogude Wabariikide küladest palju sarnaseid märkusi. Alatihti tuleb toimetusel, talupoegade kirjasid läbi lugedes, neid wastawatesse kohtadesse saata kirja sisu uurimiseks ja abinõude tarwitusele wõtmiseks.

Kui meie külakirjasaatjate kirjad koondaks sisu järele rühmadesse, siis saame mitu sarnast iseloomustawat rühma. Ühe sarnase rühma juures tahaksime praegu peatada, seda enam, et ta talupoegade poolt saadetud küsimusega: „Keda on waja ja keda wõib lugeda kulakuks", ühenduses on.

Paljudel pole selge, millist wahet tuleb teha mõisniku ja kulaku ehk keskmiku wahel. Mõisnikku tunned kergelt ära, kuid kulakut mõisnikuga wõrrelda ikkagi ei saa. Kõige parema wastuse saame otseteed sm. Lenini ütelustest.

Tuletame meele W. K. P. VIII kongressi resolutsioonide esimest punkti wahekorra suhtes keskmikkudega. Sääl on kindel wahe tõmmatud partei lähenemisele kulakule ja keskmikule. Selles punktis kõneldakse:

„Ärasegada kesktalupoegi kulakutega, nende pääle laiendada neid abinõusid, mis sihitud kulakute wastu, tähendab rikkuda kõige tooremalt mitte üksi nõukogu walitsuse dekreete, kogu tema poliitikat, waid kogu kommunismi päämisi põhimõtteid, mis näitawad kokkuleppe wajaduse pääle proletariaadi ja kesktalurahwa wahel, otsustawal kodanluse ikke alt wabanemise wõitluse ajajärgul, kui ühte waluta ülemineku tingimist, igasuguse kurnamise ärakaotamisele."

Ja ühes oma kirjatöös, sm. Lenin wastas talumehe küsimusele järgmiselt:

Pole ühtegi dekreeti (seadust), mitte ühte nõukoguwalitsuse otsust, milles wahet ei tehtaks talupoegade päärühma wahel. Esimene rühm — kehwikud (proletaarlased ja ja poolproletarlased nii kui majandusteaduses neid nimetatakse).

Neid on wäga palju. Kui oli weel mõisnikkude ja kapitalistide wõim, siis kogu surwe oli just kehwikute pääl. Kõigis ilmariikides on kõige kindlamateks sotsialistliku liikumise tõelisteks tugedeks töölised ja neid toetawad külakehwikud. Teine rühm — kulakud, s. t. rikkad talupojad, kes kurnawad wõerast tööjõudu, palgates töölisi, andes raha kaswu pääle jne. See rühm sirutab käe mõisnikkudele ja kapitalistidele, meie nõukoguwalitsuse waenlastele. Kolmas rühm—kesktalupojad. Need ei ole nõukoguwõimu waenlased. Nad wõiwad olla meie sõpradeks, seda meie püüame ja saame. Seda tunnistawad kõik sotsialismi õpetajad, et töölised peawad heitma endist mõisnikud ja kapitalistid, et teostada sotsialismi, kuid keskmiste talupoegadega on wõimalik ja on tarwilik kokkulepe".

Selle kohta wõiks weel ettetuua sm. Rõkowi wäljaastumist hiljuti lõppenud esimese Põhja-Kaukaasia ringkonna nõukogude kongressil. Peatades oma ettekandes selle pääle, kes on kulak, wastas küsimusele, selleks näitlikult ettetuues ühe kommunisti mitte õige talituse ses suhtes. See kommunist teatas sm. Rõkowile, et ühes kohas külanõukogude ümberwalimistel waliti nõukogu esimeheks kulak. Sm. Rõkowi küsimuse pääle, et millest see seltsimees arwab, et see on kulak, wiimane wastas: „Tal on kaks hobust ja kaks lehma".

„Sm. Rõkow wastas temale: „Ma tahaks, et kas wõi lähemate aastate jooksul meil kõik talupojad muutuks sarnasteks „kulakuteks".

Umbes samas mõttes kõneles sm. Kalinin kesktäidesaatwa komitee teisel istangute järgul: „Ma tahaksin, et talupojad wõimalikult kiirelt wälja pääseks kehwiku olukorrast ja wõiksid ka autoga sõita, selleasemel, et alati künda harkadraga pöördadra asemel".

Nõukoguwalitsus seab oma ülesandeks kõigi wõimalikkude abinõuuega toetada talupoja majapidamist. Ses mõttes toetab ta keskmisi talupoegi ja kehwikuid, kaitseb neid kulakulise ja liiakasuahnisejate kapitaali mitmesuguste eksploateerimise wormide wastu. Alamal astmel asuwate nõukoguaparaatide kindlustamine toob juure uut wärsket jõudu wõitlemises kulakutega ja aitab kaasa küla majapidamisel kindlale jalale tõusta, ilma et nad selleks pööraks kurnajate, kulakute ja liiakasuwõtjate poole.

Tarwis on ära tunda edasipüüdlikku peremeest kulakust. Sm. Rõkow, reisides wiljaikalduse raioonides, puutus kokku juhtumisega, kus walesti läheneti talupojale, kes saawutanud suuri majanduslikke tagajärgi oma püüdlikkuse ja paremate maakorralduse wiiside läbi. Samal ajal, mil naabripõllul kaswas kuni 5 puuda tiinu päält, sai tema 40 puuda tiinu päält. Talupojad lugesid teda kulakuks, kuid sm. Rõkow tegi korralduse, et anda selle küla majanduse rewolutsionäärile autasu eeskujuliku majapidamise eest.

Kulak leiab palju wõimalusi kuidas eksploateerida wähejõukat talurahwast, waatamata nõukoguwalitsuse tema „wõimupiiride" kitsendamisest. Külauurimised on näidanud, et kulak eksploateerib kehwikut tema majapidamise tööriistade ja seemnete andmise piiramise läbi jne. See kurnamise worm on sama lubamata, kui wõõra tööjõu otsekohene eksploateerimine.

Wõideldes kulakutega nõukoguwalitsus samal ajal hoolitseb küla majapidamise järjekindla edasiminemise eest. Ja seda näeme selles abis, mida antakse kehwikule ja keskmikule majanduse tõstmiseks niipalju kui seda rahalised olud lubawad.

Suwel Wene sportlased wõtawad osa rahwuswahelisel spordi-wabaharjutuste pidupäewal, mida korraldab Tsheho-Slowaakia Moraawia töölisspordi ühisus.

Suwel oodatakse S. N. W. Liitu Inglise töölis-jalgpallimeeste sõitu.

Kohalise kultuuri nõukogude nõupidamine.

19. weebr. awatakse Moskwas tööstuskeskkohtade, oblastite ja rahwuswabariikide kohalise kultuuri nõukogude nõupidamine.

Kirjawastused.

Kod. Kuusenina, Klopitsas. Omas wastuses „Terawsilmale" ei too Teie ühtegi asjalikku tõendust ette esimese sõnnmi ümberlükkamiseks. Seepärast jääb awaldamata.

Pealtnägija poiss, Petrowka asundus. Ei paku suuremat huwi awaldada sõnumeid „usuisa" Pääru tegudest. Kirjutage asunduse teiste elunähtuste üle.

Teadaanded.

Teisipäewal, 17. weebr., kell 8 õhtul on Haridusmajas noorte sektsiooni koosolek.

Juhatus.

Haridusmaja teaatri harjutuste järjekord.

Teisipäwal, 17. weeb.
kell 8 „Arimehed."
„ 8 „Kassijaht."
Kolmapäewal, 18. weebr.
kell 8 „Emake maantee" 1, 2, 3 w.
Wast. instruktor-organisaator.

Täna teaatrites:

Akadeem. riiklik ooperi ja baleti teaater
„Пиковая дама"
Akadeemiline riiklik draama teaater
„Изгнание блудного беса".
Akadeemil. riiklik wäike ooperi teaater
„Авантюрист".
Riiklik suur draamateaater
„Анна Кристи".
Rahwamaja
„Земля горит"
Punane teaater.
„Товарищ Семивзводный".
Teaater „Юных Зрителей".
Бедность не порок".
Muusikaline komöödia
„Марица."
Passash
„Мечта о любви"

Eilane börse:

Keskkassa kohustused		tsherw.
„ „	märtsiks	100¹/₂ „
„ „	apr illiks	99¹/₈ „
„ „	maiks	98⁵/₈ „
„ „	juuniks	97³/₄ „
Talupoegade laen		90 kop.
Naelsterlingid	9 rbl.	28 „
Dollarid	1 „	94 „
Rootsi kroonid	51 „	75 „
Soome margad	4 „	85 „

Wastutaw toimetaja: K. Treufeldt.
Wäljandaja: Eesti Kirjastuse Ühisus

Tänase lehega on hinnata kaasas põllumajanduslik lisa „Põllumees" nr. 4 (12).

Uuendage aegsasti „Edasi" tellimist! Suurendage „Edasi" tellijate arwu!

Sm. W. Kingissepa nimeline Eesti tööliste Haridusmaja.

Reedel, 20. weebr. kl. 8 õht.
Kõne-õhtu.
Aine:
„Saaremaa töörahwa ülesastumine 1919 a."
Kõneleb sm. Wakmann.
W. K. P. L. kub. kom. agit.-prop. osak. Eesti sektsioon.

Sm. W. Kingissepa nimeline Eesti tööliste Haridusmaja.

Teisipäewal, 17. weebr. s. a.
Teise astme marksistlik-leninismi ringi järjekordne istang.
Algus kell 8 õhtul.

Kesknädalal. 18. weebr. s. a.
Esimese astme marksistlik-leninismi ringi järjekordne istang.
Algus kell 8 õhtul.

Bugri asunduses,
Trotski kr., Leningradi kub. wõtab „Edasi" pääle tellimisi wastu sm. **A. Merino.** Lopuhinka postijaamas.

Dr. Grünberg Wostanije (end. Snamenst.) uul. nr. 2, 25. Oktobr. prosp. nurgal, telef. 562-37. — Wastuwõte iga päew kella 9—12 h. m. a kella 4—8 õhtul; naisterahwastele eraldi. Praegusaja arstimisabinõud. **Sifilis** (914 ja t.) ja **tripper** (terawak. ja krooniline). Suguorgaanide igakuine arstimine.

Kusnetski haigemaja Kusnetsnõi, 7, tel. 180-52. Wastuwõtm. kõikides spets. professorite ja assistentide poolt kella 10 homm. kuni kella 10 õht. Alalised woodid (naistehaigused ja sünnitamine). Rasejalgsete konsult. **Uuematel met.** järelwaatamine ja arsti-mine. **Sifilis** 606 914 **tripper** teraw ja krooniline. **Suguwõimetus** mass. ja elektris., hambaarstim. ja kunstl. hamb. Arstide kutsum. kodu.

Erihaigemaja, sisemise-, naiste-, sünnitamise-, lõike-, hamba-, kurgu-, kõrwa-, nina- ja suguhaigused. **Sifilis** (606—914), põiehaigused, **tripper.** Wastuwõtte tunnid erialadel hom. k. 9 kuni õh. k. 9 3. Juuli (end. Sadowaja) uul. nr. 42, Sennoi nurgal. Tel. 163-31 ja 163-32.

Wil. welsker-ämmaemand H. N. Witkun-Kolpakowa uuendas wastuwõtmist: nõuanded ja abi rasejalgsetele, sünnitajatele, naistehaigused. Kella 10. homm. kuni kella 7 õht. Troitskaja 11, krt. 7. Sissekäik paraaduksest.

Типографія Коминтерн, Государственное изд., Екатерингофскійпр. 87. — Ленинградский Гублит № 3927.

päew kefksuwel. Kõik muu aeg seisawad põllutöömasinad tegewuseta. See on nende wiga, kuid see wiga ei olene mitte neist.

See on põllumajandusliku tegewuse iseäraldus, kus wiljawalmistamine mitmete kuude wiisi wältab. Mitte inimesest ei olene, millal külwata, mitte tema wõimuses ei seisa, millal lõikust korjata.

Kui wili maha külitud, peab ootama, kunas orased ülestõusewad, kunas neist orasteste taimed kaswawad ja kunas nad päid kaswatawad. Ainult siis wõib lõikuse koristamisele asuda. Nõnda on lugu ka kõigi muude põllutöödega.

Põllumees ei ole oma aja üle peremees, mitte temast ei olene alustada wõi lõpetada seda wõi teist tööd selle wõi teise masina abil. Täna peab ta töötama külwimasinaga, paari päewa pärast aga paneb selle mitmeks kuuks kuuri, täna on talle oma töö juures waja lõikusemasin, homme aga pekjumasin jne.

Masina hinna kustutamine.

Igal masinal on oma eluiga. Ei wõi masinaga töötada igawesti, ta kulub ära, wananeb, muutub kõlbmatuks. Masin wananeb ja läheb rikki mitte ainult töö juures, waid ka tööta hoidmise juures. Iga põllutöömasina jaoks wõib ta teenimise aeg arwata kümme aastat, waatamata sellele, on ta palju wõi wähe iga aasta töötanud. Wõib juhtuda, et mõni masin ka kauem wastu paneb, kuid selle päale loota ei maksa.

Niimoodi peab mõnda põllutöömasinat ostes etteteadma, et 10 aasta pärast see masin rikke läheb ja tema asemele uus tuleb osta. Sellega wäheneb masin iga aasta ühe kuendiku oma hinnast. See tähendab aga seda, et põllumees ostis miskijuguse masina 100 rubla eest; läks aasta mööda, kas töötas põllumees palju wõi wähe temaga wõi ei töötanud sugugi, ikkagi on ta hind juba 90 rubla, kahe aasta pärast — 80 rubla, kolme — 70 r. ja lõpuks kümne aasta pärast ei maksa masin midagi enam. Kordame, wõib juhtuda ka teistiti: wõib olla, et masin ka kümne aasta pärast weel kõlbulik on töötama ja järjelikult ka maksab midagi, kuid peab alati halwemaga rehkendama.

Nii siis, meie, 100 rubla makswa masina juures tuleb iga aasta ta hinnast 10 rubla maha arwata. Need kümme rubla peab iga aasta kõrwale panema ja 10 aasta pärast, kui masin kõlbmatuks muutunud, on põllumehel jällegi 100 rubla, mille eest ta uue masina osta wõib.

See iga aasta kõrwale pandud (masina hinna kustutamiseks, nagu öeldakse) raha loetakse selle töö päält, mida kustutataw masin aasta jooksul teinud.

Olgu meil wõetud, näiteks, käsipekjumasin, mis just 100 rubla maksab. Olgu, et pekjumasin käesolewal aastal on peksnud 200 puuda wilja. Siis tuleb selle pekstud kahesaja wilja puuda wäärtusele, s. t. tööliste palgawäärtusele, kes masinaa juures ametis*) määrde, paranduse ja teiste selle wiljapekjuga seotud kulude wäärtusele juurelisada weel 10 rubla kustutamisraha. See teeb ühe puuda hää wilja päält 5 kopikat.

Kulud tööjõu, määrde ja muu päale muutuwad sellest olenewalt, kas pekjumasin palju wõi wähe on töötanud, kas ta palju wõi wähe wilja on peksnud. Kulu aga masina wäärtuse kustutamise päale jääb igal juhtumisel üheks ja samaks, ja mida wähem pekjumasin töötanud, seda wähem ta wilja peksnud, seda suuremal kopikute arwul lasub see kulu iga wilja puuda päale. Kui meie pekjumasin õige wähe on töötanud ja kõigest sada puuda wilja ära on peksnud, siis langeb masina wäärtuse kustutamine iga wilja puuda päale juba 10 kop. wõrra. Kui, wastupidi, pekjumasin sai hästi ära kasutatud, kui ta 1000 puuda wilja pekjis, siis langeb kustutamise kulu iga wilja puuda päale ühe kopiga suuruses.

Pekju-, tuulamis- ja sorteerimismasinate juures jaotatakse masina kustutamise kulu

*) Kui põllupidaja töötab ainult oma perekonna jõuga, ilma wõõrast tööjõudu tarwitamata, siis ometi ei ole see maksuta jõud, need perekonna liikmed oleksid wõinud wiljapekjumasina juures wiidetud aja sees kõrwalt midagi teenida.

Tegelikkude põllumeeste kirjad.

Sõnake maakarjast.

Meil leidub weel palju majapidamisi, kus karjapidamise eest hoolt ei kanta. Peremees ei tea tihti ütelda, palju piima üks ehk teine lehm annab. Loomad on, nagu öeldakse, naiste hoole alla antud, kes muidugi mõista (silma järele) toidawad ja enamasti ka muidugi mingit arwet piima üle ei pea.

Tahame aga karja parandada, peame looma eestkätt kontrolli alla wõtma, see tähendab selgitama ja arwet pidama, palju ta piima annab ja palju ta toitu kulutab.

Ühes ja samas karjas leidub loomi, kes annawad 600 toopi piima aastas, teised aga 2000 ja weelgi rohkem.

Sarnane wahe peaks andma põhjust järelmõtlemiseks.

Nagu teame, kehwast seemnest ei kaswa hääd wilja. Nii on ka loomade juures. Iga loom annab omad omadused edasi järeltulewale soole. Selle tõttu peame ainult parematest lehmadest kasuwasikaid ätma.

Noort karja juure kaswatades peam wiletsad loomad karjaste wälja praakima.

Kaswuwasikaid ei tohi aga üleliiga raswa sööta, siis kaswab wasikas rohkem liha oomaks ja kaotob piimaloomana wälimuse.

Niisama ei pruugi ka paaritamisega liiga kaua oodata, waid juba poleteise aastaselt wõib lasta julgesti pulli juure.

Rahwa seas püsib arusaamine, nagu jääks looma päale esimest paaritamist kasw seisma. Olen omas praktikas näinud sarnaseid loomi, kes weel päale esimest poegimist üks kolmandik oma eluskaalust juure tulnud.

Maakarja parandamisega on juba mõni paarkümmend aastat tagasi katseid tehtud, eriti Soomes. Mõned andsid häid tagajärgi, mõned ebaõnnestasid, kus põhjuseks pääasjalikult see asjaolu oli, et wasikad raswa söödeti ja esimene paaritamine liig hiljaks jäeti. Taheti loomi kogu poolest suuremaks muuta ja loodeti, et siis piimaand tõuseb. Kuid ülearuse söötmise tagajärjel muutusid loomad rohkem piimaloomadeks.

Maakarja parandaja ärgu jätku seda wäikest näpunäidet mitte arwesse wõtmata.

J. Kampus.

Põllutööstus Eesti asundustes.

Kudrowa asunduse majandusline ülewaade.

Kudrowa (Tompi k., Leningradi kub.) on 50 perena ümberkaudsete Wene külade wahele laiali pillatud. Iseseiswat raiooni ta ei moodusta, waid kuulub Korka raiooni. Kudrowlased aga harilikult raiooni koosolekutest osa ei wõta, põhjendades enda ükskõiksust wacwalise wenekeele oskusega ja mis weel halwem, küladest wäljas elawad eestlased ei saa sagedasti koosolekute ajast õigel ajal teatust. Nii on harjutud kõrwaltwaatajatena elama ja endale habemesse nurisema.

Nurisemiseks on nii mõnigi kibe põhjus. Juba mitmet aastat järgimööda kannatas Kudrowa osalise wiljakaduse all. Läinud ügisel ei saadud suiwilja seemetki kätte. Selle tõttu oli seemnelaenu tagasimaksmine ja põllumajandusliku maksu maksmine mõnelegi asunikule raskeks koormaks, mõnigi oli sunnitud selletõttu loomi häwitama. Millele kaasa mõjus just loomade päält wõetaw maks, mida kudrowlased õiglaseks ei pea.

Kudrowlased seni weel karjapidamisega tõsiselt tegemist pole teinud. Loomi peetakse siin ainult sõnniku pärast. Lahja maa tarwitab tublisti wäetust ja harilikult peeti igas talus 3—6 lehma. Kunagi korraldati siin isegi karjapidamise kursusi, kuid kahjuks ei suutnud seegi kudrowlasi esiisade tuimusest üles wirgutada ja ainult paaris talus wõib leida koorelahutajat. Karjapidamiseks on siin aga wõrdlemisi soodsad tingimised. Kudrowlased peawad

päälе. Ostjad, kes kohe wäljamakstes suuremal määral ostawad, saawad 5% hinnaalandust.

Seemneid saadetakse ka postiteel, ükskõik misjuguſel määral, koju kätte ſel juhuſel kui 50 protſ. käſiraha äramakstud.

Seemne müüki korraldab „Selskosojus'i" magaſin — Moſkwas, (Угол Охотного ряда и Свердловской площади).

Ostes wähemal määral: puuda wiiſi — liſatakſe eeltähendatud hindadele 20 protſ. juure, wäljaarwatud ristikhein, mida nii suuremal kui wähemal määral 25 rbl. pd. müüdakſe.

Ostes naelte wiiſi, kolmweerand naelaſt kuni 3 naelani, liſatakſe 50 protſ. juure.

Kõik ſeemned on hää omaduſega ja wastawas kontrolljaamas järele prowitud.

Linaſeemneteſt külwi jaoks.

Ühegi põllutaime ſeemnete juhtes ei ſeata ſarnaſeid waljuid nõudmistingimuſi üles, kui külwi jaoks määratud linaſeemnetele. Wiljaſeemnete oſtmiſeks ſeatakſe nõu mine, et nad oleks 95 protſ. puhtad ja 90 pratſ. idanemiſewõimuliſed. Wastab ſeeme ſarnaſele tingimuſele, loetakſe ta küllalt wastawaks. Linaſeemnetelt nõutakſe aga, et nad oleks 99 protſ. puhtad ja idanemiſe protſent mitte alla 95. Ainult ſel juhtumiſel loetakſe ſeeme küllalt kõlbuliſeks külwi jaoks.

Pääle ſelle peame teadma, kuſt ſeeme pärit on, ſeſt wälimuſe järele ei ſaa otſustada misjuguſe linaſordiga meil tegemiſt on.

Linakaswatamiſe katſejaamades toimepandud rohkearwuliſed katſed lubawad tõendada, et taime warre pikkus ja harulikkus ſaab rea aastate wältel päranduſliſelt, põlweſt põlwe edaſi antud. Pääle ſelle annab pikakiuline lina pooltеiſt korda rohkem kiuſid, kui kähar lina. kuna ſemet ſaame pooltеiſt korda wähem. Et aga praeguſel ajal linakiude puudaſt palju rohkem makſetakſe kui ſeemne puudaſt, on aruſaadaw, et iga linakaswataja otſekohene tulu on pikakiuliſt lina kaswatada ja ainult wastawat ſorti ſeemet maha külida.

Eriti ſuured nõuded, millиſtele linaſeeme peab wastama, olenewad ſelle taime omadusteſt. Lina juurte karwakeſed on õige peened, õrnad ja tungiwad kaugele mulla ſiſſe. Seni kui karwakeſed pole küllalt ſügawalt ja laia pinna pääle laiali lagunenud, toidab ennaſt noor tärkaw taim ſeemues peituwate mahlade arwel.

Igaühele peaks ſelge olema, kui ſuur tähtſus on, et ſeeme puhas oleks kõrwaliſteſt ainеteſt, umbrohu ſeemneſt, ſeſt umbrohi kaswab kiiremini kui lina ja wõib wiimaſe käeſt toitwa pinna ära wõtta ja lina ära lämmatada.

Seemnete omaduſe ja hääduſe üle jõutakſe otſuſele õige mitmel wiiſil. Seemne wäline läige, ühetaoline kollane wärw, roheliſte pooltoorete ſeemnete puudumine, ſeemnete eriline paenduwus, mida hästi tunneme kui ſeemneid pihus pigiſtame, — need on hää omaduſega ſeemnete wälimiſed tundemärgid.

Hää ſeeme wajub wees põhja. Wiſates neid õõguwa ſüte pääle, prakſuwad ja löõwad põlema, kuid ei muutu ilma tuleta ſöeks.

Kuid neid wäliſeid tundemärke on üksi wähe. Kõige ſoowitawam on enne külwi järele proowida ſemnete idanemiſewõime, külides kindel arw ſeemneid kaſtikeſtеſſe, ehk jälle laſta ſeemned idanema niiske wiltriide pääl. Seemnete idanemiſeſt oleneb tulewaſe külwi tihedus. Kui ſeeme on oſtetud riikliknſt laduſt, katſejaamaſt ehk ſuurema põllumajanduſliku kooperatiiwi laduſt, wõime enam julge olla ſeemne hääduſe üle.

Mõnede umbrohtude ſeemned on wälimuſe järele linaſeemne ſarnaſed, neid on raske ka ſorteerimiſe teel linaſeemneteſt eraldada. Siin tuleb juba ſeeme puhaſtamiſeſt läbi wiia eri ſorteerimiſe maſinate — trieeride abil. Kuid üksikult pole põllumeeſtel muidugi mitte wõimalik ſeemnete ſorteerimiſt ſarnaſte ſorteeriſe maſinate abil läbi wiia, ſelleks waja kas riigi poolt organiſeeritud ſeemnepuhaſtamiſe punkti pöörata ehk jälle teatud raioni piirkonnas aſuwatel põllumeeſtel-linakaswataſatel ühte liituda ja ühiſel teel tarwilikud maſinad ja abinõud muretſeda. Sarnaſed maſinaühiſuſed tegutſewad juba mitmes kohas. Mis ühele jõudu mööda pole, wõib ühiſelt läbi wiia.

A. M.

(poolmetſikud karjamaad, käre kliima, jne.) tihti pääle piimaandi wähendaſid ja kiratſema jäid.

Seepäraſt tuleb meil Wenemaa tingimustes ſuuremat rõhku panna kohaliku maakarja arendamiſe pääle, milliſeſt waſtawa toitmiſe ja hoolitſemiſe järele hää piimakarja wõime moodustada, mis ſugugi wähem ega lahjemat piima ei anna, kui õrnad wäljamaa tõud (Näituſena toome Jaroslawi, Siberi karja). Tarwis ainult parandada toidu ja ülespidamiſe tingimuſi, korraldada paremate loomade walikut jugu pääle jne.

Päälegi on meie kohalik maakari raswaſema piimaga, kuna paljudel wäljamaa tõudel raswa protſ. wäikſem on kui meil Jarosl wi ja Siberi karjal. Kuiwõrra aga tähtis on piima raswaprotſendi ſuurus wõitõõſtuſes, näitab järgmine tabel.

Karjatõud	Raswa %	Ühe naela wõi pääle läh. piima
Hollandi	3	30 naela
Angelni	3½	25½ „
Jaroslawi	4	22 „
Dſcherſchey	5	17½ „
Siberi kari	4½— 6	20—15 „

Karjapidamiſe tululikkuſe tõſtmiſe alal on meie tähtſam ülesanne parandada kohalikku karja. Igal peremehel peab ſelge pilt olema oma karja koosſeiſu kohta; misjuguſed lehmad taſuwad häſti neile ſöödetud toitu, misjuguſed majanduſlikku kahju toomad jne. Piimakarja moodustamiſe juures on eſimene ja tähtſam samm wälja eraldada loomade üldiſeſt arwuſt need, kes paremini toitu taſuwad, ſ. o. rohket ja hää omaduſega piimaſaaki wõimaldawad, jättes ſugu pääle ainult nende waſikaid. Sarnaſe järjekindla loomade wäljaeraldamiſe teel, parandades ühtlaſt toiduoluſid, kujuneb meil pikapääle hää kohalik kari, karjaſt aga kohalik tõug.

Teine tähtis tingimus korraliku karja moodustamiſes on õiglane waſikate kaswatus. Praegu on aga kahjuks ſuuremas oſas majapidamiſtes waſikate kaswatamine halwal järjel, tihti pääle lõpewad pooled waſikad noores eas mitmeſuguſte haiguſte kätte. Muidugi ſarnaſes olukorras ei ſaa meie korralikku karja kokkuſeada. Tähtſamad tingimuſed waſikate ärahoidmiſes haiguſte eeſt on järgmiſed: 1) korralik toitmine, (mitte alla kolmenelja nädalat wärske piimaga joota), 2) ruumi ja nõude piinlik puhtus, 3) wastaw ſoojus waſikate ruumis, 4) wabad liikumiſe wõimoluſed, mingil tingimuſel ei tohi waſikaid köidikus pidada, wastaſel korral kaswawad waſikad nõrgad ja kidurad.

Kokkuwõetult wõime tähendada, et aeg oleks lõpulikult loobuda wäljamaa tõude ülistamiſeſt ja tõſiſt tähelpanu pöörata kohalikkude loomade kaswatamiſe pääle, pidades meeles, et uſina töö ja hoolitſemiſe tagajärjel wõime maakarjaſt hää kohaliſe karjatõu moodustada.

Th. K—raw.

Seemnewilja puhaſtuſeks eelolewaks külwihooajaks.

Talupojad, külwage ainult puhaſt ja hääd ſeemet.

Põllutöö kommiſſariaat paui ette kohalikkudele maaorganiſatſioonidele wiia läbi eeltulewaks kewadiſeks külwihooajaks wiljaſeemne puhaſtus, millel on ſuur tähtſus talupoja majapidamiſe paremale järjele tõſtmiſes ja wiljaſaagi ſuurendamiſes.

Selleks otſtarbeks kutſutakſe kooperatiiwide ühenduſte, wilja hoiupaikade, kubermangu riikliku põllutöö ladu ja teiſte wastawate organiſatſioonide eſitajate nõupidamine kokku.

Seemnewilja puhaſtuſeks peab ära kaſutama kõik olemaſolewad maſinad. Määratakſe ära wiljapuhaſtuſe punktid, maſinate tarwitamiſe kord ja taks, mis peab ainult maſina tarwitamiſe kulud katma. Kehwikutele tehakſe kergenduſi.

Talupoegade ſeas tehtakſe kihutnstööd wiljaſeemne puhaſtuſe tähtſuſeſt ja paratamatuſeſt.

mastajad õrnad loomakesed ja nõuawad inimeselt ka õrnust, puhtust, hoolsust ja armastust.

Uheksasteistkümnes kiri.

Mesilaste jootmisest.

Et mesilased suwel ka wett otsiwad, seda teab wist iga inimene, kes wähegi mesilasi on tähele pannud, aga et mesinik ka mesilasi jootma peab, wõib küll mõnelegi uudis olla. Räägitakse, et mesilased kannatada mõnikord ka talwel jänu ja sureda janusse ära; et mõni meesort olla niisugune, mis neile talwel jänu teha; iseäranis arwatakse seda kanarohu meest. Ka kuulus pärnamesi ei ole mesilastele talwe toiduks mitte hää. Mina ei ole talwel janu kannatamist oma mesilaste juures mitte märganud. Wõib olla, et see ka sellest tuleb, et mina ikka püüan kewade poolt suwe korjatud mett neile talwiseks toiduks jätta, kuna sügise poolt suwel korjatud mesi neil talwiseks toiduks suur asi ei ole. Kewade wiludel ilmadel, kui mesilased wälja ei saa lennata, kannatawad nad tõesti hirmsat janu. Sellepärast olgu kewadel wiludel päewadel wesi kummuli klaasiga tarudel raamide pääl, kust nad seda oma tahtmise järele tarwitada wõiwad. Ka suwel olgu wesi molliga aias mesilastele kättesaadawal, kuhu natukene soola sisse olgu pandud, sest mesilased tarwitawad poegade toitmiseks soolast ja otsiwad seda hädasunnil wirtsa lompidest ja mujalt mustuse kohtadest. Niisuguses weemollis seisku wee pääl aukline laud selle tarwis, et mesilased wee sisse mitte ära ei upuks. Aias seiswa weemolli eest peab hästi hoolt kandma, et wesi säält mitte iialgi otsa ei lõpeks. Kui seda sagedasti juhtub, et weemoll kuiwalt seisab, on mesilased sunnitud wett mujalt otsima, käiwad hädasunnil seda mõnikord wäga kaugelt toomas ja unustawad aias seiswa weemolli koguni ära. Wara kewade tuleb neid aeda wee juure käima harjutada; on nad kewadel mujalt wett harjunud tooma, siis ei pane nad suwel sinu weemoldi tähelegi.

Kakskümnes kiri.

Kunstpered ja nende tegewusest.

Wilumata mesinikule ei julge mina kunstperede tegemist soowitada; aga wilunud mesinikule on kunstperede tegemine mitmet pidi kasulikum, kui perede heitmist oodata: 1) kunstpered saawad waremini ja õigel ajal tööle, ja hästi tehtud kunstpere töötab sama hästi, kui heitnud pere. Pääkasu ongi see, et kunstpere waremini tööle saab; 2) kunstperede tegemisel ei saa ema kaduma minna, kuna seda heitnud pere juures sagedasti ette tuleb, et ema maha kukub ja ära kaob; 3) Kunstpere ei saa metsa lennata.

Kunstperesid tehakse mitmel kümnel moel, siin kirjutan kõige lihtsamatest tegemise wiisidest. Kõige päält peab kunstpere tegemiseks aega tundma. Kewade wara wiludel ilmadel, kui meesaaki ei ole, ei sünni niisugust tegu ette wõtta. Kõige õigem aeg siin Põhjamaal näitab minule rukkiõitsmise aeg olewat. Siis on ikka ka loomulik perede heitmise aeg. Rukkiõitsmise algul walmista kohe ennast kunstperede tegemise wastu ja hakka kohe pääle, kui meesaaki märkad. Mina wõtan ühe tühja taru, kuhu sisse tahan uut kunstperet teha, ütleme selle taru nummer on 26, asetan selle uue koha pääle. Nüüd wõtan üheist tugewast perest — nr. 3-est 2 kärge wõimalikult kinni kaanetatud poegadega, panen kõige mesilastega nr. 26 sisse, — peab hästi ette waatama, et kogemata ema ühes ära ei saa pandud. Wõib weel samast tarust ühe ehk kahe kärje päält mesilasi juure raputada. On wanad lennumesilased oma wanasse kodusse tagasi lennanud, tuleb wäiksele perele, nr. 26 noor ema, ehk kui seda ei ole, siis neitsi ehk kinnikaanetud ematoop anda. Niisugune wäikene pere hakkab nüüd tööle. Nr. 3, kust kinnikaanetud poegadega kärjed ja mesilased wõtsin, on mesipere, sellest tahan, et see mitte heitma ei pea. Eestulewal päewal tahan nr. 4-st kunstperet wõtta. Seepärast panen õhtul nr. 4-le ja nr. 26-le ühesugust haisewat rohtu tarudesse, et mõlemates mesilased ühesuguse haisu omale omandaksid. Näituseks: paar pfeffermündsi lehte ehk orma lehti, wõi ka kase lehti ehk muud. Kui ilus ilm ja mesilased kangesti lendawad, saab nr. 26 ema (kui sääl ema on) puuri alla kinni pandud ja sellele raamisid niipalju juure pandud, et wõib suurema pere oma sisse mahutada. Kella 10 ehk 11 ajal, kui mesilased hästi lendawad, wahetan tarud ära: nr 26 tõstan nr. 4-ja asemele ja nr. 4 wiin nr. 26 koha pääle. Teisel päewal töötawad mõlemates tarudes mesilased suure kiirusega, nii kui noored pered kunagi. Nr. 4 töötab mõned päewad wähem, saab seega ka pea tugewaks, sest temal tuleb alati noori mesilasi juure, ja annawad mõlemad sama palju mett, kui need tarud, kust peresid ei ole wõetud. See on üks kõige kergemateст kunstpere tegemise wiisidest. Kui näituseks nr. 26-le ei saa ema anda, siis peab temale lahtiseid poegi ja mune andma, et ise saab omale ema kaswatada. Niisugusel korral ei saa temast mitte seda saaki, kui siis, kui talle kohe walmis ema antud saab.

Wõib ka teisel wiisil kunstperet teha: minul on nr. 5 tugew pere, tahan sellest kunstperet wõtta ja nimelt nr. 27 sisse panna. Wõtan nr. 5-st 6 raami kõigi poegadega ja sääl pääl olewate mesilastega, panen nr. 27-sse uue koha pääle, puistan nr. 5-est kolme kärje päält weel mesilased nr. 27-le juure. On wanad lennumesilased nr. 27 tagasi lennanud oma wanasse kodusse, siis annan uuele perele puuri sees sugutatud ema, keda eeltulewal päewal puurist wälja lasen. 3 ehk 4 päewa peab uuele perele wett joogiks andma, sest noored mesilased ei lenda palju wälja. Lähewad aga ruttu tugewaks.

Wõõrasse aeda on weel kergem kunstperet teha: wõta taru lahti, kust tahad kunstperet wõtta, ja tõsta kärjed üksteisest natuke eemale, siis wõtawad mesilased ennast mett täis, ja otsi ema üles. On mesilased ennast koormasse pannud, s. o. mett täis wõtnud, — wõta ja puista kärgede päält niipalju mesilasi kärjekandmise kasti sisse kui arwad paraja pere kääs olewat — 4—6 naela. Siis lase ema ka neile juure ja wii kõige wähemalt kolm wersta kaugele wõõrasse aeda. Niimoodi wõetud pere töötab sama hästi kui heitnud pere. Kui aga mesilasi ei lasta ennast enne mitte koormasse wõtta, siis heidab niisugune pere uue koha pääl tarust wälja ja on ka ette tulnud, et lendab metsa. Mett täis imenud mesilased ei heida mitte wälja. Nr. 5-le, kust kunstpere ühes emaga wõtsid, tuleb uus tiine ema anda, ehk neile wõimalikuks teha, et wõiwad ise omale ema kaswatada. Ikka ja alati on kasulikum kunstperesid teha, kui mitu nädalat perede heitmist oodata ja neid walwada. Sagedasti lendabki mõni heitnud pere, kõigest walwamisest hoolimata, metsa.

Kakskümnes esimene kiri.

Mõned ettetulnud juhtumised

Kirjutan sulle kui algajale näpunäiteks. Kord ostis keegi omale naabri käest oksaheitnud pere mesilasi, wiib need kodu ja paneb oma tehtud uude puhtasse tarusse. Kaks esimest päewa pere töötab, s. o. käib wäljas ja kõik enäitab korras olewat. Siis muutsid ilmad wiluks ja wihmaseks, mesilased ei saanud enam wälja lennata ja kui nelja päewa pärast ilus ilm tuli, siis heitis pere tarust wälja — oksa. Mispärast niisugune pere wälja heitis? Mis neil puudus? Neil puudus mesi! Pere oli nälga jäänud. Mesinik oleks pidanud neid söötma, sest wilud ilmad ei annud saaki ja kaks esimest päewa, kui nad ka küll wäljas lendasid, ei olnud saagipäewad kuigi suured. Ja see mesi, mis mesilased wanast kodust pereheidu korral kaasa wõtsid, oli otsa lõppenud ja seega oli neil kibe nälg käes. Pereheidu korral wõtawad mesilased kodust igaüks omale meekoorma kaasa.

Sarnasel korral, kui ilmad kauemaks wiluks jääwad, peab noori peresid õhtutel söötma seepärast, et kärje ehitus noorel perel ühtesoodu edasi läheks. Jääb kärje ehitamine wiludel ilmadel kord seisma, siis ei saa nad pärast ilusatel ilmadel endist kiirust kärje ehituses kätte. Ainult õhtul tohib mesilastele sööki ette anda — ööseks.

Hommikul peab seda ära wõtma, mis ööse! söögi nõu sisse järele on jäänud.

Kui noorele perele, mis kärgi ehitab ja kellel weel kinnikaanetud pojad puuduwad, hommikul sööki ette antakse, siis kihutatakse seda taru! wälja — metsa. Ehk pane heitnud pere oksa! tühja tarusse ja panekši ühe tühja kärje natukese lahtise meega neile kätte, selle! oleks küllalt, et pere taru! wälja heidab ja metsa lendab.

Mõned mesinikud kardawad päewal kohe heitmise järele uut peret uude tühja tarusse panna ja lasewad mesilased kasti ehk koti sees kuni õhtuni kinnise! seista, kartes, et päewal wõiks noor pere taru! wälja heita ja metsa lennata, kuna õhtul tarusse pandud pere öösel oma uue korteri omaks wõtab ja seda armastama hakkab. Sarnane tegu ei ole kiita ja on kahjulik. Seda seletab järgmine juhtumine: kord ostis keegi oma naabri käest oksa! pere ja pani seda sääljamas sinna toodud uue taru sisse. Taru sai eriti tühjalt ja pärast mesilastega ühes kaalutud. Mesilasi oli 6 naela. Õhtul kui ostja tuli oma mesilasi ära wiima, sai jälle kaalutud, taru oli sel päewal kolm naela raskemaks läinud. See tähendab mesilased olid kohe tööle hakanud ja sel päewal 3 naela mett tarusse toonud. Ikka on tarwis kohe heitnud pere tarusse panna ja tööle lasta. Üks ainus meesaagi päew tähendab palju.

Kord augustikuul ajas keegi algaja mesinik ühel pakkpuude pidajal kaks peret mesilasi wälja, mida see tahtis mee wäljawõtmise pärast ära surmata. Nimetatud mesinik tõi mesilased kodu ja pani neid raami puude sisse tühjade kärgede pääle, mida suhkruga tahtis talwe wastu sisse sööta. Et tema ise pidi mõneks päewaks kodust ära minema, siis näitas oma naisele hommikul kuidas see õhtul suhkrust walmistatud sööki neile ette peab kallama. Seda näidates kallas tema ainult pool theeklaasi suhkru wedelikku selleks walmispandud taru põranda pääle kausi sisse. Selle! oli küllalt, pere lendas päewal wälja ja läksi metsa. Teine pere, mida õhtutel edasi söödeti jäi ja tuli teisel kewadel kui tugew ja terwe pere talwest wälja. Milgi tingimisel ei pea päewa ajal mesilasi söötma, ikka õhtul hilja — öösel.

Tugew mesilaste pere, kelle käest sügisel wiimane tilk mett ära wõeti, sellele söödeti 10 naela suhkrut 2¼ toobi weega kokkukeedetult ära ja see elas ilusasti üle talwe.

(Järgneb).

Rohkem tähelpanu maakarjale.

Tihti kuuldub arwamisi, et kohalikud loomatõud, wõrreldes wäljamaa kultuurtõugudega, õige madala wäärtusega — raiskawad rohkem toitu kui tulu wõimaldawad. Ja täiesti loomulik, et sääl, kus sarnane waade püsib, on kohalik kari waeselapsena hooletusse jäetud ja pääasjalikult sõnniku saamise otstarbeks peetakse. Sarnane waade on täiesti ebaõige ja meie karjapidamise arendamises isegi kahjulik. Wäljamaa kultuurtõud, Angelnid, Friesid, Schwitsid, Agrschirid jne. pole sugugi mitte kusagilt wäljaspoolt sisseweetud, waid on wastawates kliimalistes tingimustes, korraliku ja õige toitmise, hää rawitsemise ja wäljawaliku tagajärjel ikkagi kohalisest loomadest pikkapääle wälja arendatud. Ja täiesti arusaadaw, et seades oma kohalikke loomi wastawatesse tingimustesse, hoolitsedes nende toitmise eest, jättes sugu pääle ainult paremaid loomi, wõime samuti kohalikust poolmetsikust karjast aja wältel hää ja tululiku karjatõu moodustada.

Suur piimaand wäljamaa kultuurtõudel on wäljaarenenud eelpool tähendatud tagajärjel. Toitmise muutmisega ja wäljamaa tõulooma ülewiimisega kodukohast teise maakonda, kus toidu kui ka kliimalised tingimused iesugused, wäheneb piimaand harilikult õige tuntawalt, kuna loom sagedasti põdema hakkab. Seda wõime tihtipääle tähele panna, et kõrge wäärtusega ja suure piimaonniga wäljamaalt sisseweetud kultuurtõud meie kehwades oludes

Kirjad Metsapere Peetrile mesilaste kaswatusest.

Mesinik **J. Ratas.** 5

Kaheksasteistkümnes kiri.

Suitsu andmisest.

Suitsuandmine mesilastega töötades on üks pää tegur. Iga wähema kui talituse juures peab suitsu tarwitama. Mis hobusele piits, seda on mesilastele suits. Piitsa waral sunnime mõistmata looma oma tõna kuulma ja tahtmist tegema, seda teeme mesilaste juures suitsu abil. Piitsa üleliia tarwitamine wõib hobuse ära rikkuda, seda sama teeb ka üleliia suitsu tarwitamine mesilastele. Suitsu anda õigel, parajal ajal ja mõjuwal mõõdul, see ongi kunst, mis hääd harjutamist nõuab, wähe on mesinikkusid, kes selle pääle meistrid on.

Sagedasti on seda näha, et suitsu antakse liiga palju ja mitte õigel ajal ja sellega ei tehta muud kui piinatakse mesilasi.

Kord palus mind üks noor mesinik oma mesilat waatama tulla, sest tema mesilased olla hirmus tigedad ja tormata suurel hulgal kaugele inimeste ja loomade kallale. Mina läksin ja lasksin omale näidata, kuidas tema nendega töötab. Tema läks tasakesi taru ligi, kahmas selle suure rutuga pält lahti, rapsas wahariide raamide päält ära ja jookšis aia taha peitu; kui arwas, et mesilased on ennast lahtise taru sees mett täis wõtnud, siis läks uuesti ligi ja hakkas mesilastele ülewalt ja alt linnuaugust tublisti suitsu andma. (Täh.: kui taru äkitselt lahti wõetakse püüawad mesilased oma warandust selle läbi päästa, et ennast mett täis wõtawad). — Tema waenekene oli mõistmata suitsuandmise läbi kõik oma mesilased hirmsasti wihale ärritanud. Mina näitasin ja seletasin temale, kuidas taru tuleb lahti wõtta: wõimalikult tasakesti wõtta taru päält lahti, nii et mesilased taru sees mingisugust kõbinat ei kuule, siis kergita õige tasakesti wahariide ääri üles ja anna pisut suitsu taru sisse, aga nii kohe, et ükski mesilane enne suitsu ei jõua säält wälja tulla. On mõni mesilane säält enne wälja jõudnud, siis on suitsuandmine hiljaks jäänud ja sul tuleb wihaste mesilastega wõidelda. Suitsu õigel ajal pisut andmine paneb terwe tarutäie mesilasi kohkuma; nemad teawad, et üks ärawõitmata wõim on neile kallale tulnud. Siis wõta wahariie kolmeraami kohalt korraga lahti, anna sinna weel suitsu ja tõmba rahulikult aegamööda üks raam kõige selle pääl olewate mesilastega wälja. Ukski neist ei katsugi sinule kallale tulla. Pane raam tarusse tagasi, hoolega ette waadates, et ükski mesilane selle juures pigistatud ehk haiget ei saa. Ja nõnda tööta edasi. Sa oled oma töö ära teinud, mesilaste rahu sai wäga wähe rikutud. Kuidas õpetawad mõned targad? Alt lennuaugust suitsuandmine mõjuda palju paremine, kui päält! Tõsi, mõju on wäga kange! Aga kuipalju mesilased selle juures kannatawad? Mitte ükski wanad töömesilased, waid ka noored tõugukesed. Suits tungib terwest nende pesast läbi, mesilased on meeleäraheitmisel ja jookšewad tarus edasi-tagasi. Terwe pere tegewus saab mitmeks tunniks halwatud. Mina ei anna kunagi muidu alt suitsu, kui ainult pere liiga wihaseks saamise ja ema ülesotsimise korral, kuid siiski wõimalikult wähe. Muudel toimetustel, nii ruumide kitsendamisel, suurendamisel, mee wäljawõtmisel jne. katsun ikka päält suitsuandmisega läbi ajada.

Päält suitsuand ei piina mesilasi, suits tõuseb üles, ei tungi sugugi nende pesasse. Pojad ja pesas töötajad mesilased ei saa sugugi oma tegewuse ajal päält suitsuandmisega segatud.

Siin saawad mõned minule muidugi wastu waidlema. Niisugustele ütlen: püüdke kõiges oma tegemistes meistriks saada. Armastage oma ilma palgata orjasid, nad on armastust ära teeninud. Arge piinake neid oma rumaluses. Mida enam teie neile suitsu annate, seda wihasemad on nad teile. Iga mesinik pidagu meeles: mesilased on hoolsad töötajad, puhtuse ar-

Mida tuleb nisukliide ostmise juures tähele panna.

Kewade poole, kus toidutagawarad napiks kippuwad jääma, tuleb põllumehel selle eest hoolitseda, et toitu kõrwalt juure osta. Piimakarja pidamises, kui piimahinnad kõrgel, on muidugi soowitaw jõutoitusid, nagu õlikookisid, kliisid jne. sissesoosta, sest jõutoidud mõjuwad õige hästi piimaanni pääle. Andes loomadele jõutoitu, saame suuremal arwul piima, mis majapidamisele sel ajal, kui piim ja piimaproduktid kõrges hinnas, hääd sissetulekut wõimaldab.

Jõutoiduna ostab põllumees sagedasti nisukliisid, mis omaduse poolest õige mitmekesised. Meil on tegemist nii jämedate kui peenemate kliidega. Ostu juures tekkib küsimus, kumba tululikum osta? Kas jämedamaid wõi peenemaid. Mõlematel on omad hääd ja pahad küljed. Mõlemate kliide omaduse kohta wõib otsustada nende sisu koosseisu järele. Teadusemehe F. Otta uurimise järele sisaldawad ühed ja teised nisukliid järgmisel määral kuiwi aineid:

	Proteini	Puhast proteini	Rasw	Munawalget sisald. aineid	Makuk. koor	Tuhk
Jämedad nisukliid	19,0	17,1	4,2	52,9	17,6	6,3
Peenemad niisukliid	20,9	17,3	4,4	62,8	7,2	5,0

Nendest ainetest seedib looma kõhus ära.

	Proteini	Puhast proteini	Rasw.	Munawalget sisald. aineid	Makuk. koor	Tuhk.
Jämedad nisukliid	14,9	—	1,7	37,9	—	—
Peenemad nisukliid	16,9	—	2,9	62,8	—	—

Kui tähele panna seedimise wõimalusi ühe ehk teise kliide sordi juures, siis peame tunnistama, et peenemad kliid on palju otstarbekohasemad loomale söötmiseks, kui jämedad.

Nagu teada, mida kergemalt seediwatest ainetest looma toit koos seisab, seda paremini mõjub ta looma organismi pääle.

Muidugi mõista, hääd kliid peawad puhtad olema kõigist kõrwalistest ainetest, nagu liiw, prügi, umbrohu seemned jne. Kahjuks peab aga tunnistama, et jahuweske omanikud tihti pääle juhtumisi tarwitawad, et peenematele kliidele igasugust prahti hulka lisawad ja sel kombel turule müügile saadawad.

Harilikult loetakse kliide kaupa rahuloldawaks, kui kliide sees kõrwaltainete protsent üle 3—5 ei ulata.

Turul leidub sagedasti peenemaid kliisid, mis kuni 20 prots. igasugust prahti sisaldawad.

Jämedate kliide juures tuleb sarnast kelmust harwem ette, sest tarwitaja wõib palja silmaga näha, kui puhtad nad on.

Üldse wõime tähendada, et seedimise mõttes peenemad kliid otstarbekohasemad on, kuid ostmise juures tuleb ettewaatlik olla, et ühes kliidega mitte prahti osta, sest sarnaste puhastamata kliide abil wõime oma põllud umbrohuga ülekülwata. Kui peenemate kliide puhtuse üle meil kahtlus tekib, siis juba parem jämedaid kliisid osta.

Põllumehed ostku loomatoitu üldse riiklikkude ja kooperatiiw ettewõtete kaudu, sel juhusel on rohkem kindlustust, et raha eest, mida toidu ostmiseks wälja anname, tõeliselt häädomadusega kauba saame.

iga wilja puuda pääle; adrade, külwi-, lõikusmasinate ja äkete juures — iga üleskuntud, külitud, äestatud wõi niidetud tiinu pääle; niidumasinate juures — iga saadud heinapuuda pääle jne.

Mida pikem on aeg, mille kestel masin töötanud, mida rohkem ta tööd teinud, seda odawam tuleb selkombel ta töö.

Põllutöömasinate hoogtööliseist tegewuseist.

Muidugi on põllumajanduses, nagu juba rääkisime, iga masina kasutamisel teatud piir. Kuidas me ka ei soowiks, kuid me ei wõi lõikusemasina tööd wenitada pikemaks kui see aeg on, mil wili juba walminud, kuid weel pole hakanud pudenema. On olemas kindlad ajamäärad ka külwitööde, s. t. külwimasina tarwituselewõtu jaoks. Niisama ei wõi ju aasta läbi künda, ega ka mitte kewade, suwe, sügise läbi jne.

Iga masina jaoks wõimaliku töö aeg peab masina töö odawamaks tegemise mõttes, wõimalikult täiesti kasutatud olema. Ja mida lühem see aeg on, mil masin oma tööd teha wõib, mida wähem, nagu öeldakse, ta hoogtööne walmistus, seda rohkem tuleb püüda teda kogu selle aja töös pidada, seda rohkem tarwis püüda teda täielisel ärakasutada.

Põllutöömasinate täielik ärakasutamine.

Wäikses talupoja majapidamises wõib masinat harwa täielisel ära kasutada. Harilikult ei jatku talle tööd, ja ta seisab asjata osa sellest ajast, mil ta töötada wõiks.

Kui aga mõnesugune masin ühes majapidamises täielisel ärakasutatud ei wõi saada, siis wõib ta selle aja sees, mil ta tarwitamine üldse wõimalik on, wäga hästi teenida kahte wõi kolme majapidamist.

Masina koos-kasutamise juures mitmes wäikses majapidamises, wõib masinalt juba wõtta kõik, mida ta anda wõib ja seega saab tema kulu enam täielisemal määral ärataſutud. (Järgneb).

Kust osta ristikheina ja juurewilja seemet.

Tähelepanemiseks põllum. kooperatiiwidele ja üksikutele põllumeestele.

Eelseiswaks külwihooajaks muretseb „Selskosojus“ (Сельскосоюз) siseturul suuremal arwul niiduheina ja mitmesuguse juurewilja seemet. Nii on „Selskosojusil“ praegu müügi jaoks järgmised seemnetagawarad: ristikheina seemneid — 55 tuhat puuda, timuti — 2 ja pool tuhat, lutserne — 14 tuhat, põldluste — 6 tuhat ja teisi niiduheina seemneid üle 1800 pd. Juurewilja seemet nagu peedi, kapsta, porgandi, kurkide, naeri, redise ja teisi on muretsetud üle 4 tuhande puuda.

Pääle selle on wäljamaalt tellitud 65 tuhat puuda ristikheina seemet.

Müügi hinnad kooperatiiwidele suuremal mõõdul ostes on järgmised:

ristikhein — 23 rbl. puud (ühes kotiga)		
ümarguseд Egüptuse peedid .	20	rbl.
laperguseд Egüptuse peedid .	18	„
peedid	12	rbl.
turnepsid	10	„
loomapeedid	5—6	„
tomat „Alice Roosevelt“ . .	80	„
teist sorti tomatid	60	„
kõrwits	10	„
aia dill	30	„
loomatoidu kaalid	16	„
loomatoidu porgandid . . .	12—14	„
redised	24—36	„
sõögi porgandid	40—60	„
kapsad	60—90	„
kaalid	40—200	„
Muromi kurgid	100	„
Wjäsnikowi kurgid	80	„
Njeschini kurgid	50	„

Kooperatiiwidele wõimaldatakse krediiti kuni 2—3 kuu

selle küsimuse kord tõsiselt üles wõtma ja läbi wiima.

Majanduslikult elati keskmiselt. Kaswatati pääasjalikult linu, terawilja ja põlluheina. Mitmepõllu süsteem on läbiwiidud, põllud osaliselt kraawitud, mõned masinad ühiselt muretsetud. Nüüd aga on linakaswatus joikus, kraawid täiswajunud, masinad laialikantud. Kunstwäetuse ostmiseks puudub jõud. Loomade arw on kokkukuiwanud ja wesi wiib wiimase rammunatukese põllult. Majapidamine kipub aastaastalt allamäge weerema.

Kudrowlastel ei näi tahtmist olewat sõrmeotsagi selleks liigutada, et wäljarabeleda praegusest majanduslikust umbkotist, kuhu nad sõja ja enda organiseerimatuse tõttu on sattunud. Loodetakse jumala pääle ja joodakse rohkesti samogonni. Ei saa salata, et selleks suuresti kaasa aitab asunikkude keskel walitsew pimedus. Pükstes ja püksata kuritahtlised jutukandjad pläramoorid lasewad köiksugu kohutawaid jutte lendu ja hoiawad rumalamaid asunike sellega loowast tööst eemale.

Hiljuti asutati kohal. koolimajasse punane nurk, mille järgi ammugi tungiw tarwitus oli. Nüüd wõib loota, et kudrowlased peagi arusaamisele jõuawad, et nii enam edasi kesta ei wõi ja agaralt asuwad majanduslikule ülesehituse tööle. Ärksamad asunikud, koondage kindlalt endid punase nurga ümber. Punanenurk tuleb asunikkudele appi ja aitab luua põllumajanduslist kooperatiiwi. Wiige kindlalt asundust praegusest wiletsusest ja waesusest wälja uude paremasse elusse.

J. J.

Karjakaswatus edeneb.

(Eesti Abdresäk, Baschkiirias).

Karjakaswatus on tulutoow majapidamise haru, kui ta mõistlikult ja oskuslikult saab toimetatud. Seda on ka Uurali Eesti asunikud aru saanud rohkem kui ümberkaudsed wenelased. Kaunis selgesti näitas seda kohaliku kooperatiiwi poolt toimepandud 30. now. 1924 a. suur loomade näitus, kus ka Eesti asunikkude loomad ei puudunud, kellest paar pulli ja omast esimese auhinna said.

See andis asunikkudele uut hoogu ja energiat weel enam karjatõu tõstmiseks ja parandamiseks, mis nähtawasti ka ellu saab wiidud, iseäranis siis, kui asunduses kawatsetaw juustu ühistööstus asutatud saab.

Jõudu ja püsiwust hääle asjale.

Uurallane.

Põllumajanduslik kroonika.

Maaparanduse ühisused Põhja-Lääne oblastis 1924 aastal.

Põhja-Lääne oblasti karjakaswatuse arenemise huwides, mis on talupoja põllumajanduse aluspõhjaks, on määratu tarwidus loomatoidu järele, kuid see sunnib parandama, kultiweerima heinamaid. Esimene ja tähtis töö on heinamaade kuiwatamine, sest suuremalt osalt on need soosed, ja pääle selle on siin piirkonnas weel suurel arwul soosid olemas.

See asjolu sunnib maapinda parandama hakkama, mille tõttu 1924 aastal maaparanduse ühisusi suuremas arwus juure sigines.

Maaparanduse ühisuste kasw Põhja-Lääne oblastis on järgmine:

Kubermang	1920 a.	1921 a.	1922 a.	1923 a.	1924 a
Leningradi	1	3	16	22	51
Pihkwa	8	51	106	151	128
Nowgorodi	—	1	9	29	50
Tšerepowetsi	1	13	29	47	93
Kokku	10	68	160	249	322

Ühisuste arwu kasw 1924 aastal on märgatawalt suur, samuti on ka tõusnud töö, mida need ühisused toim nud.

Eriti on suur tõus Tšerepowetsi kubermangus, kus see tõus 100 prots. oli, kusjuures see arw tõeliselt weel suurem on, sest kahe kreisi kohta ei ole teateid.

Iseäranis suur on tarbe maaparanduse järele Pihkwa kubermangus, kus maapuu-

summast saadeti kohtadele 5 miljoni 107 tuhat rubla lühikeseajaliste laenude pääle ja 1 miljon 421 tuhat rubla pikaajalisteks laenudeks.

Ülejäänud summa tuleb jagamise alla lähematel päewadel.

Kuidas antakse kooperatiiwidele masinaid.

Põllumajanduslikud kooperatiiwid pöörawad tarwilikkude põllumajanduse masinate ja riistade saamiseks kas oma lähematesse põllumajandusliku kooperatsiooni ladudesse wõi kohalikku riigi põllutöövõistade ladusse („Gosselsklad"), ehk jälle põllutöömasinate trusti („Selmasch"). Siin lepib põllumajandusliku kooperatiiwi esitaja kokku ostetawate masinate arwu kohta, maksab sisse sellekohase käsiraha, ülejäänud summa pääle annab weksli.

Selle järele saadud masinad laotatakse laiali kooperatiiwi kaudu elanikkude keskel.

Põllutöömasinaid ja -riistu wõib otsekohe saada ka tehaste ladudest. Kuid siin on müügihinnad hoopis teised, sest tehased wõiwad ostjaid krediteerida niiwõrd, kuiwõrd lubawad seda tema oma tingimised.

Kuidas müüakse masinaid üksikutele talupoegadele.

Esimeses järjekorras saawad masinaid ja riistu kergendatud tingimistel kollektiiwid, siis juba kehwikud, keskmised talupojad ja teised.

Masinamüümisel on päätingimiseks see, et masin annaks suuremat kasu ühiskonnale ning aitaks kaasa elanikkude koopereerimisele.

Ostja maksab sisse sellekohase käsiraha, ülejäänud summa pääle annab n. n. talupoja kohustuse (lepingu ostja ja müüja wahel). See antud kohustus määrab ära wõla tasumise tähtajad ja kohustab masinat tarwitama ainult ostja majapidamises. Niisama ei tohi ostja kuni masina lõpuliku kinnimaksmiseni müüa, panti panna, teistele üle anda ehk temaga hooletult ümber käia.

Sel juhtumisel, kui kolmel järgnewal maksutähtaja jooksul raha makstud pole, peab ostja müüja nõudmisel ja äranägemisel kas öiendama wõlgnewad summad ehk masina tagasi andma, makstes tema kulutamise eest eritasu. Wiimase tasu hulka loetakse waremalt lepingu järele makstud rahasummad.

Sel juhtumisel, kui masin ära kadunud, häwinenud, ehk tõsiselt rikutud, wõib müüja nõuda ostjalt korraga kogu maksmata jäänud osa wäljamaksmist. Maksmisest wabastatakse ainult erilistel juhtumistel, kui masinate rikkenemine tuli tingimiste tõttu, mis ostjast ära ei olenenud. Sarnasel juhtumisel ei maksa ostja ülejäänut summat. Sissemakstud summa jääb aga müüja tuluks.

Talupoja kohustused wabastatakse margimaksust ja notaariuse juures kinnitamisest, waatamata summa suuruse pääle.

Ladudest põllutöömasinate ja -riistade müügi juures nõutakse tingimata ostja waranduslikku olukorra kohta käiwa tunnistuse ettenäitamist ning külanõukogu ja walla täidesaatwa komitee nõusolekut.

Agronoom J. A. Osol.

Masina tarwitajate ühisused.

Prof. K. J. Debon.

Kuidas ühiselt ja kõige suurema tuluga ärakasutada masinaid ja tööriistu põllumajanduses.

Põllutöömasinate ja -riistade iseäraldused.

Põllumajanduslikud tööd on jaotatud aastaaegade järele. Talwel on tegewuses ainult wäga wäike arw masinaid, nagu hekslimasinad, juurelõikajad, mõnikord ka tuulamise- ja sorteerimismasinad, mõnikord ka pekjumasinad. Enamjagu masinaid põllutööstuses tarwitatakse kewadel, suwel ja sügisel ja isegi siis, sahad, wõib olla, wäljaarwatud, wõiwad nad tarwitatud saada, mitte kogu selle aja jooksul, waid ainult wäga lühikese aja kestel. Külwimasinat tarwitatakse ainult mõni päew kewadel ja mõni päew sügisel niidu- ja wiljakoristamisemasinaid ja hobureha — ainult mõni

leks allikaks, kus agronoom teaduslikult põhjendatud wastust leiab talupoja majanduse parandamises ülespkerkiwate küsimuste pääle.

Põllumajanduslikud nõukogud, ringid, kooperatiiwid, talurahwa aktiiwsemad ja enam arenenud kihid, demobiliseeritud punasewäelased, küla kirjasaatjad peawad saama kindlaks toeks ja algatajateks jaossonna agronoomi tegewuses. Walla poliitjariduse osakond, talupoja maja, lugemisetuba, kool, agronoomiline punkt, kooliõpetajad, komnoorsoolased, küla parteilised jõud, maa- ja metsatööliste amatiühisuse osakond — on need kultuurilised asutused ja jõud, milliste pääle peab agronoom põhjenema ja ühiselt nendega oma kultuurilist tööd põllumajanduse korraldamise alal külas teostama.

Põllumajanduslik propaganda peab muutuma agronoomi massiliseks tööks ja täiesti lihtne ning kättesaadaw olema iga talupoja arusaamisele.

Kogu propaganda töö peab olema kokkukõlasse seatud kohaliku põllumajanduse huwidega, arwesse wõttes kohalisi wõimalusi ja jõudusid.

Kohalistel maaosakondadel ja agronoomidel tuleb põllumajandusliku propaganda küsimuse pääle enam tähelpanu pöörata, et kultuurilisele tegewusele külas ja talupoja majanduse ümberehitamisele uutel radadel enam hoogsamat tõuget anda.

Kuidas saab muretseda põllutöö inwentaari.

Uued määrused.

Kindlad hinnad masinate pääle.

Sisekaubanduse kommissariaat määras wabriku ja tehaste ladudest ostetawate põllutöömasinate pääle kindlad hinnad. Määruse järele on wäljamüügi hind 1 rbl. 9 kop. ennesõjaaegse ühe rubla asemel. Nii näituseks, kui Rjäsani tehase „B. I. I." sahk enne sõda maksis 11 rbl., siis nüüd, 1925 a., tema wäljamüügihind wabriku ladust on 11 rbl. 99 kop.

Kaubanduse kuludeks wõiwad sisekaubanduse kommissariaadi otsuse järele mitmesugused organisatsioonid hinnale 12 protsendi juure lisada. Masinate müügi juures läbi põllumajandusliku kooperatsiooni selleest 12 protsendi saawad: ülewenemaaline põllumajandusliku kooperatsiooni liit („Selskosojus") — 3 protsendi, kohalikud liidud ja põllumajanduslikud ühendused — 9 protsendi.

Pääle ettenähtud kulude lisatakse masinate wäljamüügi hindadele juure kättetoimetamise (weo-) kulud tehase ladust kuni wäljamüüja organisatsioonini. Nõnda kõrgendatakse kodumaal walmistatud masinate hinda, wõrreldes läinud aastaga, kogusummas umbes 25 protsendi wõrra.

Millise tähtaja jooksul peab masina hind ära tasutama.

16. jaan. oli sisekaubanduse kommissariaadis asjast huwitatud organisatsioonide nõupidamine selle üle, millisel tähtajal peab masinate hind täielikult ära tasutud saama. Tuldi ühisele otsusele:

Laenu tähtaeg on 1 kuni 3 wiljasaagini, selle järele, palju maksab masin.

Otsustati müüa masinaid, mis maksawad alla 12 rubla, ainult sularaha eest. Suurte ja wäga kallite masinate kinnimaksmise tähtaeg wõib pikendatud saada kuni 4 wiljasaagini.

Kõik kindlaksmääratud tähtajad wõiwad lühendatud saada kauplewate organisatsioonide poolt, selle järele, millistes tingimistes ta ise laenu suhtes astub.

Krediidid masinatega warustamiseks saadeti juba kohtadele.

Läinud aastal otsustas töö- ja kaitsenõukogu anda keskpõllupangale laenu masinate muretsemiseks 17 miljoni 250 tuhat rubla.

Neist summadest on keskpõllupank ära jaganud 9 milj. 878 tuhat rubla. Selleest

duse tagajärjel (0,73 tiinu põllumaad hinge pääle). 1924 aasta jooksul anti sisse 2645 teadaannet ümberasumiseks 14.246 inimese kohta.

Sagedasti asutatakse maaparanduse ühisusi korraldamata, ilma et neil tarwilisi abinõusid oleks, mille tõttu neist paljud ainult paberile jääwad. Selle näiteks on Pihkwa kubermang; 113 registreeritud maaparanduse ühisusest töötasid ainult 50.

Maaparanduse ühisused tegid 1924 aastal tööd järgmiselt:

Kubermang	Kraawisid kaewatud	Kraawisid parandatud	Kuiwatatud	Uues küntud heinamaad	Heinamaad tehtud
	w.	w.	tiinu	tiinu	tiinu
Leningradi	61	53	1300	1225	180
Pihkwa . .	48,8	13,6	1100	20	83
Nowgorodi	1,5	—	30	742	60
Tsherepow.	27,3	—	1660	1000	96
Kokku	196,1	66,6	4030	2030	419

See töö on iseenesest ka suurem, sest siia ei ole juure arwatud need tööd, mida elanikud ise tegid wäljaspool neid ühisusi.

Nii on Pihkwa kubermangus, Slowski wallas elanikkude poolt kaewatud kraawe 103 wersta ja Tsherepowetsi kubermangus 40 wersta.

Kes lähewad maaparanduse ühisustesse? Selle kohta ei ole andmeid pääle Leningradi kubermangu. Siin on 48 ühisuses 3522 liiget; neist on 1) kehwikuid ja keskmisi talupoegi — 1524, 2) keskmisi talupoegi — 75, 3) kehwikuid — 1923.

„Kehwikute ja keskmiste talupoegade" grupes on keskmisi talupoegi umbes 25 pr. Seda arwesse wõttes saame: 1) keskmisi talupoegi — 453 ehk 13 protsendi, 2) kehwikuid — 3066 ehk 87 protsendi.

Maaparanduse tööde pääle on põllupangast antud 60.000 rubla, milline summa selleks liig wäike on, et suuremat mõju awaldada tööde käigu pääle, päälegi on laenutingimised talupoegadele wastuwõtmatud.

Sellepärast ei too maaparanduse tööd sarnasel kujul, nagu neid praegu tehakse, soowitawaid tagajärgi.

Traktorid Ameerikast.

Riigikaubanduse osakond sai teate, et tema poolt Ameerikast tellitud 1.333 traktori ühes atrade ja tagawaraosadega on jõudnud Noworossiiski sadamasse. Põllumajanduse rahwakommissariaadiga kokkuleppides jagatakse need traktorid järgmiselt: Kesk-Aasia wabariikidele — 300, Lõuna-Idasse—340, Siberile—25, Walge-Wenemaale—25, Wolga kubermangudesse—315, Krimmi—50, Kesk-tööstusraiooni — 50, Kesk-Mustamulla kubermangudesse—100, Uurali—50 ja Kirgiisi wabariiki—25.

Traktori hind määratakse kindlaks põllumajanduse rahwakommissariaadi poolt (arwatawasti 2 tuhat rubla).

Riigikaubandus wõtab põllumajanduse rahwakommissariaadiga kokkuleppides abinõud tarwituse, et kindlustada tehnilist abi. Kõik kohalejõudnud traktorid on juba ära müüdud.

Liikmete wäljaheitmise kord põllumajandusliikudest kooperatiiwidest.

Põllumajanduslik kommissariaat saatis ringkirja kohalikkudele maaorgaanidele liikmete wäljaheitmise asjus põllumajandusliikudest ühendustest.

Põllumajanduslik kommissariaat loeb mitteõigeks seda, kui kubermangu maawalitsused otsustawad põllumajanduslikkudest kooperatiiwidest wälja heita liikmeid ja kirjutawad ette administratiiwsel teel seda täide wiia.

Põllumajanduslik kommissariaat seletab:

1. Liikmete wäljaheitmine põllumajanduslikkudest kooperatiiwidest wõib sündida ainult kooperatiiwsete ühenduste liikmete üldkoosolekute otsuste põhjal põhjuskirjas ettenähtud korra järele (16. aug. 1921 a. dekreedi § 6, p. „e").

2. Kui selgub, et kooperatiiwis on parasiitlikke olluseid, siis peawad kubermangu maawalitsused nõudma üldkoosoleku kokkutsumist nende wäljaheitmiseks.

3. Ainult sarnasel juhtumisel, kui põllumajanduslik ühendus ei täida kubermangu maaosakonna nõudmist ehk üldkoosolek ei heida sarnaseid parasiitlikke elemente wälja, siis esinewad kubermangu maaosakonnad kubermangu täidesaatwatesse komiteedesse kooperatiiwi kinnipanemise ettepanekuga. Kuid kooperatiiwi likwideerimist tuleb ette wõtta ainult äärmisel juhtumisel, kui ta tegewus on täiesti riigihuwide wastane ja kui kooperatiiwi nime all peitub ettewõtjate grupp, kes oma isiklikkudes huwi-

des kasutawad ära kooperatiiwile antawaid kergendusi (maksudes jne.) ehk kui jälle köik abinõud organisatsioonis ettetulnud puuduste kõrwaldamiseks ei anna tarwilikke tagajärgi.

Maaparanduse tööd Leningradi kubermangus.

Leningradi teaduslik maaparanduse instituut töötas wälja 5-aastalise kawa maaparanduse tööde läbiwiimiseks Leningradi ümbruskonnas.

Nende tööde läbiwiimine wõimaldaks saada üle 7 miljoni puuda heina ja 8 miljoni puuda kartulit, millise arwu sissewedust täiesti wõiks ära ütelda. Uhtlasi suureneks seega ka piima hulk, mida tänini pooleteise miljonilisele linnarahwale wähe on.

Kawas on ette nähtud 10.000 tiinu soomaade kuiwatamine Neewa jõe piirkonnas.

Tööde läbiwiimine nõuab 6 miljoni rbl.

Metsamaterjaali ladude organiseerimine.

Ülewenemaalise kesktäidesaatwa komitee otsuse järele organiseerib põllutöökommissariaat metsamaterjaali ladusid talupoegade warustamiseks metsamaterjaaliga kergendatud tingimustel. Selles asjus saatis põllutöökommissariaat ringkirja.

Walmis metsamaterjaali jaoks tuleb luua ladud eeskätt nende maakohtade külades, kus koha pääl puudub mets täiesti ehk on teda wähe.

Ladud asutatakse põllumajanduslikkude ühisuste juure ja kus neid ei ole, awab kubermangu metsaosakonnad oma ladud.

Ladude awamise kohad, materjaali tagawarade suuruse ja wäljandmise normid määratakse ära kubermangu täidesaatwate komiteede poolt.

Walmis metsa mitte üle äramääratud normi antakse talupoegadele kergendatud hinna eest, s. o. kui palju metsawalmistamine ja juurewedamine maksma läks. Kui on ladus rohkem metsa, siis antakse metsa rohkemal arwul, kui normis ette on nähtud, kuid juba kallima hinna eest.

Metsa müüakse sularaha eest, aga tulekahju all kannatanutele ja teistele kehwematele talupoegadele antakse krediidi pääle. Seejuures on tarwilik waranduslik kindlustus.

Maksu alandatakse.

S. R. W. Liidu kesktäidesaatwa komitee esimehe sm. Kalinini teadaanne.

Moskwa nõukogu nõupidamisel Moskwa kubermangu 500 talupojaga seletas sm. Kalinin, et järgmisel aastal alandatakse põllumajanduslikku maksu 40 miljoni rubla wõrra Käesolewal aastal wõetakse 340 miljoni rubla, tulewal aastal — 300 miljoni rbl.

Ilmastik ja wiljade seisukord.

Liidu läänepoolses osas olid wiimasel kümnepäewa wältel soojad ilmad ja sula. Idapoolses osas seisis muutmata külm, mis mõnes kohas kuni 30 kraadini ulatas. Jaanuari lõpul kattis lumekord peaaegu kogu Liidu territooriumi; läänepoolses osas oli lumekord õige õhuke ja ei ulatanud üle 5—10 sentim. Ida raiounis, eriti Põhja-Idas, oli lumekate wõrdlemisi paks. Uldiselt wõib tähendada, et wiimase kümne päewa jooksul muutusid tingimused kogu Liidu territooriumil wiljade seisukohalt waadeldes palju wastawamateks kui eelmisel ajajärgul. Ainult Tagakaukaasias on suured tuuled wiljapõldudele kahju teinud.

Leningradi, Tuula, Samaara, Saraatowi ja mõnede teiste kubermangu katsejaamade teadete järele on taliwiljade seisukord peaaegu igalpool rahuloldaw. Matilowi katsejaama teadetel olid kaswujõulised isegi paksu jääkamara alt wõetud taimed.

Wõib oletada, waatamata mittesündsate kliimaliste tingimuste pääle, taliwiljade massilise hukkumisega meil tegemisi ei ole. Wastupidi, weebruari lõpus ja märtsis oodetawad lumesadud wõiwad wiljade seisukorda weelgi parandada.

Wastutaw toimetaja: **W. Kirik.**
Wäljaandja: **Eesti Kirjastuse Ühisus.**

Типография Коминтерн, Екатерингфский пр. 87. — Ленинградский Гублит № 3923.

Põllumees

„Edasi“ põllumajanduslik lisa.
— Ilmub kaks korda kuus. —
Teine aastakäik.

Nr. 4 (12) **Teisipäewal, 17. weebruaril** **1925**

Massilisest põllumajanduslikust propagandast.

Põllumajanduslikku propaganda teostamine maal laiemate talurahwa kihtide hulgas on kohaliku jaoskonna agronoomi tähtsam ülesanne. Agronoomi jaoskond peab muutuma keskpunktiks põllumajanduslikkude teadmiste laialilaotamises ümbruskonna talurahwa keskel. Jaoskonna agronoomi pääle paneb riik ülitähtsad ülesanded. Olles ligemaks nõuandjaks talupoja majanduse ümberehitamises, lasuwad agronoomi pääl hiigla ülesanded kultuurilise töö tegemises oma raiooni piirkonnas.

Põllumajanduslikku propagandat tuleb tihedalt kokkukõlasse wiia praktilise tegewusega, populariseerides tegelikult enam ratsionaalseid ja tulutoowaid wõtteid põllumajanduses.

Sunnõnalisele propagandale tuleb juurelisada tegew töö näitlikkudel katsepõldudel agronoomilise punkti juures ja talupoegade maadel, — see on alus, mille pääl põhjeneb agronoomi kultuuriline tegewus külas.

Waatamata rea jõupingutuste pääle, mida riik on ette wõtnud põllumajanduslikkude teadmiste laialilaotamises, pole see küsimus siiski weel wastawalt la endatud. Isseneseştki mõista, et sarnane hulk, nagu **2500 agronoomi**, ei suuda igakülgselt **15 miljoni talupoja majapidamise** huwisid ja nõudeid rahuldada. Pääle selle agronoomilise jõu **tuleb meil massilisesse tegewusesse tõmmata ja wõimalikult täielikumalt ära kasutada kohapäälseid haridusliikе jõudusid**, nagu lugemistubade juhatajad, koolipetajad, aktiiwsed komnoorsoo ühingu liikmeid, ühistegelasi, partei töölisi jne., kes asja õiglasel ja oskuslikul korraldamisel suuremat abi ja toetust wõimaldawad agronoomilise jaoskonna tegewuses.

Omal ajal juhtis W. K. P. keskkomitee wastawa ringkirja kaudu kõigi kohalikkude partei organisatsioonide tähelpanu tarwiduse pääle **agronoomilist propagandat külas kõigiti toetada ja arendada.**

Käesolewal ajal rahalise kitsikuse tõttu ei suuda riik nõutawal arwul rahasummasid wälja anda kultuurilise töö edendamiseks enam laiemal alusel. **Siin tuleb talurahwal eneſel, oma huwide seisukohalt wäljaminnes, kohalikkudele maaorgaanidele abiks tulla** ja ühisel jõul toetada agrikultuurilisi ettewõtteid külas.

Kohalikkude agronoomide ülesanne on huwi äratada talurahwa seas unte ettewõtete wastu põllumajanduse korraldamises, propagandeerida kohapääl nende uuenduste läbiwiimist, ja **õhutada talupoegi isetegewuse awaldamisele, kollektiiwselt ja organiseeritult wäljaastudes sääl, kus ühe ehk teise uuenduse läbiwiimine üksikult jõudu mööda pole.**

Teine ülesanne seisab selles, et tegelikult õpetada talupoega, **kuidas** üht ehk teist ettewõtet teostada, **millisel teel** seda kõige **kergemalt, lihtsamalt ja tululikumalt** on wõimalik läbi wiia.

Katsejaamad, põllumajanduslikud õpeasutused, eeskujulikud nõukogu mõisad on sel-